

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 5. — Telefon št. 8122, 8123,
8124, 8125, 8126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka uli-
ca št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica
št. 2. — Telefon št. 190.

Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga č. 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Tele-
fon št. 8122, 8123, 8124, 8125, 8126.
Maribor, Gosposka ulica 11, Telefon
št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.

Rokopis se ne vračajo. — Oglasi
po tarifu.

Gömböseva romanja

Politična potovanja madžarskega mi-
nistrskega predsednika Gömbösa imajo
skoro vsa karakteristični znak, da so za-
vita v temo in meglo. Oficielni komen-
tariji vedno govorijo le o skrbi za mad-
žarski izvoz in k večjemu še o neobvez-
nih informacijah glede aktualnih vpra-
šanj. Seveda pa oficijelnemu tolmačenju
madžarskega vladnega tiska ne verja-
mo niti doma, kaj šele v inozemstvu,
kjer je gospod Gömbös znan kot izredno
agilen in iniciativen politik.

Njegovo zadnje rimsko potovanje —
Gömbös je posetil Rim v kratkem raz-
dobju že drugi — pa vendar ni moglo
niti z madžarske strani biti prikazano
kot nepolitično, ker ni moglo ostati pri-
krito niti spremstvo zunanjega ministra
niti konferiranje z rimskimi diplomat-
skimi zastopniki Anglije in Nemčije, ki
je vzbujalo skoro enako pozornost, kakor
posvetovanje s samim Mussolinijem.
Na dani je, da je tudi drugo rimsko po-
tovanje madžarskega državnika veljalo
v zelo veliki meri vprašanju, ki je alfa
in omega madžarske politike: reviziji
Trianona. Tako je razumelo Gömbösov
obisk madžarsko časopisje in menda tudi
italijansko, kajti vsi merodajni italijan-
ski listi so v času Gömböseve prisotnosti
brenkali izključno na revizionistično
struno.

Glavni namen vseh Gömbösovih ino-
zemskih akcij je iskanje zaveznikov in
podpornikov za madžarsko politično te-
zo. Ko je sodil, da novejši razvoj v po-
litiki zapadnih velesil utegne pomeniti
odmikanje Italije od stališča, ki ga je za-
vezovala v času prvega njovega potova-
vanja v Rim napram problemu Podu-
navja in Srednje Evrope v splošnem ter
napram Mali antanti posebej, se je na-
potil v Berlin k Hitlerju, s katerim ga ve-
žejo stare simpatije, in je iskal v novi
Nemčiji zaslombe, ki je po njegovem
mnenju Italija ni več mogla dati v že-
ljeni meri. Na Berlin ga je brez dvoma
napotil tudi njegov ožji politični somiš-
ljenik grof Bethlen, čigar germanofilska
nagnjenja so splošno znana. Kaj je Göm-
bös pri Hitlerju dosegel, v javnosti ni
znano, gotovo pa zagotovila, ki jih je
dobil v Berlinu, niso zadostovala, da bi
se za svojo politiko lahko odrekel pri-
jateljski zvezi z Italijo, ali celo riskiral
prelom. Pkratu pa je berlinsko potova-
nje zapustilo mučen vtis na Dunaju, kjer
so z velikim nezaupanjem sledili Göm-
bösovim opetovanim konferencam z iz-
gnanim Habichtom in tudi z nevoljo vzeli
na znanje, da se je madžarski državnik
na povratku skozi Avstrijo skoro demon-
strativno izognil Dollfussu. Pa tudi v
Italiji so z začudenjem opazovali madžar-
sko koketiranje s hitlerjevskim Berlinom
in odmikanje od Avstrije v trenutku naj-
večje napetosti med obema nemškima
državama. Slutili so za zagrinalom
madžarske publicistične tajnostvenosti
zapuščanje madžarske nevtalnosti v za-
devi »Anschlusa«, ki ga Italija ravno
tako odločno perhorrescira kakor Doll-
fussova Avstrija sama. Celotno v madžarski
javnosti so bila mnenja o Gömbösevi ber-
linski ekstratuzi zelo deljena in celo vidi
prijazni tisk je izražal dvome, ali kaže
staviti na berlinsko karto za ceno italij-
anskega prijateljstva.

Potovanje na Dunaj je imelo med dru-
gim pomen, pomiriti Avstrijo in obenem
Italijo ter zopet vzpostaviti majajoče se
mostove. Ne sicer oficijelno, pa vendar
brez ugovora madžarske vlade se je kol-
portiralo, da se je na Dunaju sklenil av-
strijsko-madžarski konzultativni dogovor
in da sta se obe vladi sporazumeli o skup-
nem postopanju napram Mali antanti in
sploh v podunavskem vprašanju.

Namen rimskega potovanja je bil na
Gömbösevi strani brez dvoma pred vsem,
pridobiti Italijo na novo za madžarsko
revizionistično tezo in ob enem razpršiti
italijanske pomisleke glede političnih do-
govorov z Berlinom v pogledu Srednje
Evrope. Mussoliniju pa je šlo za to, da
si ohrani v Madžarski postojanko, ki jo
potrebuje za svojo srednjeevropsko po-
litiko, ne da bi ob enem prevzel obvez-
nosti, ki bi se križale z njegovo najno-
vejšo politiko v zvezi velesil ali ki bi mo-
tile komaj porojeno zблиžanje s Francijo.
Kajti ne da se tajiti, da se je smer ita-
lijske politike med prvim in drugim
Gömbösevimi obiskom močno izpremenila.
Konsolidacija Male antante je prisilila
tudi Italijo, da jo vstopa kot pomem-
ben politični faktor. Vzhodni pakt tudi
ni ostal brez učinka in prvi vidni korak v
novi smeri je bilo podaljšanje rumunsko-
italijanske prijateljske pogodbe, v kateri
je ostala protirevizionistična klavzula v
polni veljavi.

Italijansko časopisje je Gömbösu in
Madžarom moglo vzbujati optimistične
nade; nemara italijanska vlada ni bila
nedolžna na klicanju po reviziji terito-
rialnih mej kot neizbežnem pogoj za
rešitev podunavskega problema in ohran-
nitev trajnega miru. Efekt konference
pa, kakor izgleda, vendar le ni ustregel
madžarskemu pričakovanju. Menda niti
načrt, da se pokrene v Društvu narodov
vprašanje aplikacije znanega člena 19
in se po tem ovinku spravi debata o re-
viziji na dnevni red, ni dobil popolnega
Mussolinijevega pristanka. Govorilo se
je brez dvoma tudi o konferenci podu-
navskih držav, ki bi jo rad imel Gömbös,

GÖMBÖS ODKRIVA SVOJE KARTE

Madžarski zunanjepolitični program je osredotočen na revizijo mi- rovnih pogodb, pri čemer računa z vso podporo Italije

Budimpešta, 2. avgusta AA. g. Madžar-
ski dopisni urad poroča: Predsednik vla-
de Julij Gömbös je imel sredi v radu go-
vor, v katerem je dal pregled dela vlade
v desetih mesecih. Od kar stoji na čelu dr-
žavne uprave. Gömbös je pri tem nagla-
sil, da je imela njegova vlada uspehe tak-
o na polju notranje kakor zunanje poli-
tike, pa tudi na gospodarskem polju. Ma-
džarsko vprašanje zavzema danes vidno
mesto med evropskimi vprašanji, za kar
gre zasluga zunanji politiki vlade, ki na-
daljuje smer prejšnjih vlad grofa Štefana
Bethlena in grofa Julija Karolyija. Madžar-
ska ni danes nič več osamljena ne zapo-
stavljena, temveč je čimle, ki je treba
z njim računati v evropskem koncertu.
Danes si celo najmočnejše evropske države
žele prijateljstva Madžarske.

Govorec o obiskih v Rimu, Berlinu in
na Dunaju, je predsednik vlade poudaril,
da so bili razgovori, ki jih je imel pri tej
prilici s tujimi državniki, plodoviti ne sa-
mo za madžarsko gospodarstvo, ker so za-
gotovili tujja tržišča proizvodov madžar-
skega dela, temveč so bili važni tudi s
stališča podpore, ki je bo deležna madžar-
ska zunanja politika. Za madžarske poli-
tične težnje se kaže vse večje zanimanje
v tuji javnosti in med vodilnimi ino-
zemskimi političnimi krogi. Madžarski narod
bo tudi v bodoče posvetil vse svoje moral-
ne sile ostvaritvi teh teženj. Gömbös mi-
slil, da se bo delo v tej smeri v bodoče
razvijalo v ugodnejših okoliščinah in da
sme Madžarska računati z močnimi pri-
jatelji. Naš cilj mora biti, da izvojimo
popolno politično in vojaško enakoprav-
nost in revizijo mirovnih pogodb. Medna-
rodno javno mnenje je sedaj spoznalo, da
ne more priti do konsolidacije v Evropi,
dokler se zgrešene mirovne pogodbe ne
bodo izpremenile po potrebah življenja.
V tem stremeljenju ima Madžarska že moč-

nega pomočnika v osebi Italijanskega mi-
nistrskega predsednika. Mussolini si je
pridobil zgodovinske zasluge za evropski
mir in sme biti madžarski narod ponosen
na to, da na tem polju sodeluje z italijan-
skim državnikom. Mussolinijevo delo po-
meni rešitev Evrope in človeškega rodu.
Vlada si bo prizadevala, da tudi nadalje
razvije prijateljske odnose z Avstrijo,
ki so že do sedaj obrodili lepe sadove tako
na gospodarskem kakor tudi na političnem
polju. S tem bo še bolj prišla do izraza
važna vloga, ki jo igra v Srednji Evro-
pi ti dve državi, ki sta navezani druga na
drugo tako po svoji preteklosti, kakor tu-
di po interesih sedanjosti. Toda pri vsem
tem prizadevanju Madžarska ne izgublja
iz oči velikih interesov, ki jo vežejo z
Nemčijo, ki bo zmerom pomemben činitelj
v evropski politiki. Dobro razmerje Ma-
džarske z Nemčijo bo prišlo do izraza v
gospodarskem sodelovanju.

Te smernice madžarske zunanje politi-
ke pa ne predstavljajo nikakih ovir za
ureditev naših odnosov tudi z državami
Male antante, ki stoje v znamenju miru,
medsebojnega spoštovanja in vzajemnega
razumevanja. Kot pogoj za ureditev teh
odnosov pa zahteva Madžarska, da se z
njo ravna kot z enakopravno državo, da
se upoštevajo njeni življenjski interesi in
da se za bodoče sodelovanje ne zahtevajo
samo enostranske žrtve. Znamenja so, ki
kažejo, da pride v tej smeri do zboljšanja.
Kar se tiče trgovinske politike, je Göm-
bös poudaril, da je Madžarska pripravljena
pristati tudi na žrtve, da zagotovi iz-
voz svojih poljedelskih pridelkov. Ma-
džarska hoče na dostojen način urediti
tudi vprašanje inozemskih dolgov, vendar
tako, da pri tem ne bodo ogroženi gospo-
darski in življenjski interesi prebival-
stva.

pravila teren za to akcijo. Iniciativa iz-
haja iz Rima in se naslanja na znani pakt
Štirih velesil. Italijanski listi trdijo, da bo
to pričetek splošne evropske obnove, pri
čemer se ne bo nikogar preskočilo ali
zastavljalo ter zato tudi nihče nima
vroka biti ljubošumen na to akcijo. Rim-
ska iniciativa da ne bo zavrgla ničesar,
karkoli je bilo zdravega in koristnega v
dosedanjih načrtih, predlogih in akcijah za
rešitev tega važnega evropskega proble-
ma.

Ze samo dejstvo, da izhaja ta akcija iz
Rima, pa je dovolj jaseen dokaz, da zasle-
duje pri tem italijanska diplomacija svoje
posebne cilje. Italijanski tisk seveda na-
glašja, da je baš to najboljša garancija,
da bo ta akcija izključevala vsako mož-
nost ekonomskega ekskluzivizma. Rimski
»Tribuna« piše, da bodo morali tudi na-
sprotniki Rima uvideti koristnost te ak-
cije. Madžarska in Avstrija, gospodarsko
solidarni, bi brez nevarnosti ohranili svo-
jo neodvisnost, a države Male antante, ki
so okrepile medsebojno solidarnost, ki je
v gotovih trenutkih izgledala agresivna,
bodo morale upoštevati pravilno funkcijo
Avstrije in Madžarske. Vse to pa omogoča
konstruktivnejše sodelovanje vseh držav
Priznanje legitimnih interesov Nemčije
je po mnenju Rima eden izmed glavnih
pogojev za ureditev srednje Evrope. Zato
je italijanska akcija po pisanju »Tribune«
usmerjena tudi v pravcu kar najtesnejše-
ga sodelovanja Nemčije. Končno Zagotav-
lja rimski »Tribuna«, da je docela neos-
novana bojazen nekaterih francoskih kro-
gov, da bi mogel biti s tem okrnjen fran-
coski vpliv v srednji Evropi. Gre le za
koordinacijo francoske in italijanske poli-
tike v tem delu Evrope.

Fašistični listi beležijo tudi članek
pariske »Volontec«, v katerem se zatrjuje,
da dela Mussolini za zблиžanje med Italijo
in Malo antanto ter da se bo že pri skro-
rajnih pogajanjih pokazala docela nova
atmosfera. V akciji za zблиžanje z Malo
antanto je dal Mussoliniju po pisanju li-
sta »Volontec« pobudo, da bi dr. Beneš pre-
vel vlogo posredovalca ter da bi se toza-
devna pogajanja, ki naj bi se pričela v
najkrajšem času, vršila brez vsake za-
hrbtne misli na docela prijateljski osnovi.

Rim za zблиžanje z Malo antanto?

Italijanska akcija v Srednji Evropi sili Mussolinija,
da se najprvo sporazume z Malo antanto

Pariz, 2. avgusta. Neuspeh gospodarske
konference je zopet postavil v ospredje
vse one pereče gospodarske probleme ko-
jih rešitev se je pričakovala od londonske
konference. Pred vsem prihajajo v poštev
vprašanja gospodarske in finančne obno-
ve podunavskih držav. Ta problem je po-
stal še posebno aktualen tudi zaradi poli-
tičnih aspiracij, ki se vedno bolj jasno
očitujejo v Rimu in Berlinu.

Po znanem Tardieujevem predlogu o
gospodarskem sodelovanju srednjeevro-
pskih držav in po sklepih konference v
Stresi, ki pa so ostali samo priporočilo, se
pojavi sedaj nova akcija za rešitev tega
problema. Sestanek Mussolinija z madžar-
skim ministrom predsednikom Gömbö-
som in prehodni sestanek Gömbösa z av-
strijskim kancelarjem dr. Dollfussom sta,
kakor zatrjujejo v rimskih krogih, pri-

Amerika terja plačilo vojnih dolgov

Neuspeha londonske konference noče Amerika
nič slišati o reviziji dolgov in zahteva brezpogojno
plačilo

London, 2. avgusta. »Daily Express«
je objavil danes daljše poročilo o proble-
mu ureditve vojnih dolgov in pravi, da
bo Roosevelt zahteval od Anglije, pa tudi
od vseh ostalih držav dolžnic, naj meseca
decembra plačajo celotni obrok svojih
vojnih dolgov Zedinjenim državam. Pred-
no ne zapade ta obrok, sploh ne bo mo-
goče pričeti pogajanj za spremembo do-
sedanjih sporazumov o amortizaciji vojnih
dolgov. Amerika bo zahtevala od prizade-
lih držav, da plačajo na račun decem-
brskega obroka večje vsote, nego so jih na
račun junjskega obroka, ko so plačale
le okrog 10 odst. in je bilo to plačilo ma-
lone formalnega značaja, tako da je po-
menilo dejansko le priznanje dolga. Poleg
tega bodo morale države dolžnice plačati
svoje decembrske obroke v zlatu in ne v
srebru. Pa tudi kar se tiče pogajanj za no-
vo ureditev vojnih dolgov, ki naj bi se
pričela pričetkom prihodnjega leta, meni
list, da Roosevelt nima pravega namena
revidirati vojnih dolgov vse dotle, dok-
ler mu ne uspe sanacija ameriškega go-

spodarstva. Kot razlog za tak nastop pre-
sednika Zedinjenih držav, ki je še tik pred
svojo izvolitvijo zahteval revizijo vojnih
dolgov, navaja neuspeh londonske gos-
podarske konference. Ameriško javno mne-
nje je silno ogorčeno sprčo zadržanja za-
stopnikov evropskih držav v Londonu,
kjer niso hoteli pokazati niti najmanjšega
razumevanja za potrebe Zedinjenih držav
in sanacijo njihovega gospodarstva. List
poziva angleško vlado, naj decembrskega
obroka svojih dolgov Zedinjenim državam
v nobenem primeru ne plača.

London, 2. avgusta. AA. V britanskih
uradnih krogih izjavljajo, da je zdaj še
preuranjeno govoriti o kakšnih namerah
predsednika Roosevelta, ker je ta trenu-
tek vse njegovo prizadevanje koncentri-
rano na gospodarski program. Po poroči-
lih, ki so prispela v London, ni mogoče
Rooseveltu pripisovati nobene slične na-
mere. Tudi datum za razgovore o dolgo-
vih z Zedinjenimi državami se ni dolo-
čen in se bodo mogla pogajanja začeti še
le čez nekaj mesecev.

Hitlerjevsko potvarjanje resnice

Organ lužiskih Srbov mora zagovarjati nasilje narod- nih socialistov

Berlin, 2. avgusta. Nasilje, ki ga je hit-
lerjevski režim izvršil nad neznanato na-
rodno manjšino lužiskih Srbov, ki je itak
od vseh strani obdana od germanskega
morja in torej sploh ne more kakorkoli
skodovati režimu ali nemškimi nacionalnim
interesom, je naletelo na obsodbo ne sa-
mo pri vseh slovanskih narodih, marveč
tudi v ostali mednarodni javnosti. Kakor
znano, je bil razpuščen lužiski Sokol, vse
kulture in gospodarske organizacije lu-

žiskih Srbov ter celo zabranjena narodna
noša. Najprvo je bil tudi ustavljen eden
dnevnik Lužiskih Srbov »Serbske Noviny«,
sedaj pa je začel list zopet izhajati,
toda seveda pod nazorstvom hitlerjevcev,
ki določajo, kaj sme list pisati. V eni
zadnjih številki so lansirali dolg uvodnik,
v katerem list zagovarja postopanje hit-
lerjevcev in napada vse one, ki so si dr-
znili kritizirati nasilje režima. Članek je
spisan tako, da more vsak otrok razumeti,
da je zagledal bel dan samo pod pri-
stikom. Wolffov urad sedaj širi ta članek
po vsem svetu, da bi tako dokazal ne-
upravičenost napadov na hitlerjev režim.
Med drugimi objavlja naslednje odstavke:

List »Serbske Noviny«, organ lužiskih
Srbov, komentira članek praškega »Ven-
kova«, ki je pisal, da bi se morali zatira-
ni lužiski Srbi zateči na Češkoslovaško,
kjer je še dovolj prostora za 200.000 ljudi.
Ta članek presega vse meje. Pri nas ni
kogar ne zatirajo in nihče ni v tako sla-
bem položaju, da bi moral zapustiti svojo
domovino, svoje drage Lužice. Lužiski
Srbi smo tu prav mali posestniki, toda
svoje zemlje ne bomo nikoli zapustili. Če
bo grozila nevarnost naši domovini, jo
bomo branili z roko v roki s svojimi nem-
škimi brati. Čehom se ni treba brigati za
nas. Mi smo zvesti državljani naše do-
movine in imamo pravico do našega na-
cionalnega obstoja. Mi smo Slovani in ču-
timo prijateljstvo do drugih Slovanov. To-
da nasvetov glede naših političnih intere-
sov ne potrebujemo. Naša usoda je usoda
nemškega naroda. Tuici, ki se hočejo o
tem prepričati, naj samo prouče izide
zadnjih volitev v srbskih vaseh in po-
leđa, kakšne zastave planolajo v njih. Po-
leđa teh zastav pa razočarajo tudi lužisko-
srbske, česar nam nihče ne šteje v zlo.

Svetovni kongres skavtov

Na kongresu, ki je združen s taborjenjem na Madžar-
skem, se je zbralo 30.000 skavtov iz vsega sveta

Budimpešta, 2. avgusta. Čv gozdu nek-
danje kraljeve letne rezidence v Gödöllöju,
kjer se vrši že drugi dan svetovni skavt-
ski kongres, so danes dopolnile daroval-
ne službe božje za vse vero izpovedi. Arena
tabora je urejena na jasi in je vsa očišče-
na z zastavami vseh narodov. Na visokem
stolpu je postavljen velik križ kot simbol
ljubezni do bližnjega, na kateri sloni ves
skavtski pokret. Včeraj so listi poročali,
da se kongresa udeležijo tudi principi in
prestonasledniki raznih dinastij. Razširi-
la se je celo vest, da pride na kongres
sam angleški prestolonaslednik, ki pa je
dejansko poslal le pozdravno brzojavko.
Tudi danski princ Knut se je ovravčil, češ
da ga zadržujejo manevri.

Budimpešta, 2. avgusta. AA. Vodja sve-
tovnega skavtskega pokreta lord Baden
Powell je danes prispel v Gödöllö, da pri-
sostvuje taborjenju skavtov iz vsega sve-
ta. Tu je zdaj zbranih nad 30.000 skav-
tov iz vseh delov sveta. Skavtov iz Veli-

ke Britanije in iz ameriških dominionov
je 2500.

Taborjenje bo trajalo dva tedna in je
zamišljeno tako, da se bo v celoti vršilo
kakor leta 1929 v Angliji. Madžarski regent
bo taborjenje osebno otvoril. Poleg tabori-
šča je bilo zgrajeno letališče s hangar-
ji za osem letal. V taborišču je posebno
kinogedališče. Do Budimpešte pa bodo
vozili vsak dan posebni vlaki.

Lord Baden Powell ostane tu do 12.
avgusta, nato pa odpotuje s 600 dečki in
deklami v Skandinavijo. Novinarjem je
izjavil, da so ameriški skavti v zadnjih
25 letih, torej od začetka tega pokreta,
rešili življenje 2229 osebam, nudili prvo
pomoč v 327.000 primerih in pogasili 140
požarov. Skavti delajo za svetovni mir.
Pravkar zaključeno svetovno konferen-
co, ki je propadla, so vodili starci. Zdaj mora
mladina pokazati, da lahko prevzame va-
jetni narodov v svoje roke.

Prosvetni minister na Bledu

Bled, 2. avgusta. Z opoldanskim brzim
vlakom je prispel iz Beograda na Bled
minister prosvete g. dr. Radenko Stanku-
vič. V Ljubljani je g. ministra pričakal
podban g. dr. Pirkmajer, ki mu je podal
daljši referat o šolskih razmerah v dra-
vski banovini. Minister Stanković je bil
opoldne povabljen na kosilo od Nj. Vel.
kralja, popoldne ob 4. pa je bil od vladar-
ja sprejet v dolgi avdenci. Včeraj je bil
v daljši avdenci pri Nj. Vel. kralju tudi
minister g. dr. Albert Kramer, ki se mudi
od nedelje na Bledu. Prosvetni minister g.
dr. Stanković ostane na Bledu še jutri.
Zvečer pa se skupno z ministrom g. dr.
Kramerjem vrne v Beograd.

Konstituiranje interparla- mentarnega odbora

Beograd, 2. avgusta. p. Člani interparla-
mentarnega odbora Narodne skupščine in se-
nata so imeli danes skupno sejo, na kateri
se je odbor konstituiral. Za častnega pre-
sednika je bil izvoljen predsednik senata
dr. Ante Pavelić, za predsednika pa pred-
sednik Narodne skupščine dr. Kosta Ku-
rumbek. Nadalje so bili izvoljeni za po-
dpredsednike: senatorja dr. Miroslav Ploj in
dr. Momčilo Ivković, narodni poslanec dr.
Ninko Perić ter minister brez portfelja dr.
Grga Antulinović. Za tamnike so bili izvo-
ljeni poslanci: Milivoj Sokić, Mihailo Živan-
čević, dr. Ljudevit Auer, dr. Jevromir
senator Milan Petrović; za blaginika na po-
slance Salih Balić. Na seji je bila končno
določena članarina, ki bo znašala 450 Din na
leto.

Stoletnica osvobođenja Knjaževca

Beograd, 2. avgusta. p. V Knjaževcu so
danes svečano proslavili 100 letnico osvob-
ditve izpod turške oblasti. Vse mesto je
bilo v zastavah. Na ulicah se je zbralo
nad 10.000 ljudi iz bližnje in daljne oko-
lice, ki so se pripeljali v Knjaževac delo-

ma na okrašenih vozovih. Ob 6.30 so pri-
speli gosti iz Beograda, med njimi za-
stopniki vlade, senata in Narodne skup-
ščine. Nj. Vel. kralja je zastopal general
Plesničar, predsednika vlade pa ban mo-
ravske banovine Milan Nikolić. Po službi
božji je bila svečana otvoritev slavnostne
razstave v prostorih knjaževske gimnazije.
Poleg vseh mogočih proizvodov Knja-
ževca in okolice je bila razstavljena iz-
redno lepa serija narodnih noš.

Madžari ščitijo atentatorje

Beograd, 2. avgusta. p. Sreski načelnik
v Koprivnici je poslal okrajnemu glavarju
v Csergu poziv, naj izda ukaz za aretacijo
Eda Premca in Mija Kralja, ki sta na že-
lezniški postaji Gyekenyesu izročila na-
šemu železniškemu uslužbencu Slavku Za-
garju pekleniski stroj, ki je eksplodiral na
našem obehmed policijskem komisarija-
tu. V takih primerih so naše oblasti vse-
lej nemudoma izpolnile zahteve madžar-
skih oblasti. Madžarski okrajni glavar pa
zahteve našega sreskega načelnika ni iz-
polnil, marveč je vso zadevo prepustil dr-
žavnemu tožilstvu in Kapešvaru, nedvomo
le zaradi tega, da bi dal obema kriv-
cema časa in prilike za beg nato pa bodo
madžarske oblasti odgovorile, da zločincev
niso mogle izslediti.

Gandhi pride pred sodišče

Bombay, 2. avgusta. AA. Vlada je za 14
dni odgodila razpravo proti Gandhiju, da
bo videla, kakšen učinek bo v deželi napra-
vila njegova aretacija Borza je danes ste-
ter uradno poslovala, toda metetarji so v znak
protesta proti aretaciji Gandhija odklonili
pošredovanje vseh transakcij. Vlada pri-
pravlja stroge ukrepe proti njim, da jih pri-
sili k izvrševanju njihove službe.

Arzenal zletel v zrak

New York, 2. avgusta s. V vojaškem ar-
zenalu pri Managui v Nikaragui se je do-
godila huda eksplozija municije. 30 civil-
nih gardistov je bilo ubitih, mnogo pa je
bilo hudo ranjenih. Med prebivalstvom, ki
je mislilo, da gre za potres, je nastala pa-
nika. Eksplozija je uničila večji del arze-
nala.

Gandhijev zaton

Veliki uspehi indijskega podkralja lorda Willingdona — Gandhi je vedno bolj osamljen

London, 31. julija.

Gandhi je zopet enkrat na poti v zaporo. Bili so časi, ko je morala indijska vlada ob sličnem ukrepu proglasiti obsedno stanje, ker je bila nevarnost, da bodo stanizirane indijske množice na aretacijo voditelja odgovorile s krvavimi upori. Danes jemljejo množice take vesti že z neko ravnodušnostjo na znanje in življenje v nepregledni Indiji gre naprej svojo vsakdanjo pot.

Ce je angleška »vlada narodne sloge« zabeležila kje kak uspeh, ga je gotovo v indijski politiki. Vsaj za enkrat je obdržala obe nevarni pečini, ob katerih so se dosedaj leta in leta razbijali vsi poskusi. Urediti to perečo imperijsko vprašanje. Prva pečina je ležala v Indiji sami v obliki kongresa ali indijske nacionalistične stranke, katere vodja je Gandhi, druga se je pa nahajala v Angliji v imperializmu konservativne desnice, katere voditelj kot Churchill in lord Lloyd so vedno bili odločujoči činitelji britske imperijske politike.

Da vlada danes kolikortoliko obvladuje indijski problem, gre zasluga v prvi vrsti sedanemu indiskemu podkralju lordu Willingdonu, ki je dve leti zavzema to visoko mesto. Prišel je na ta položaj za premehkim in neodločnim lordom Irwinom, nad katerim je premeteni Gandhi vedno na novo triumfirali. Izvil mu je koncesijo za koncesijo in tako polagoma skoraj popolnoma paraliziral oblast indijskega podkralja. Pod vplivom bede, nacionalistične agitacije in boljševeškega rovarjenja se je indija vedno bolj bližala položaju, iz katerega sta se kazala kot edini izhod kaos ali krvava represija.

Lord Willingdon je že takoj ob svojem imenovanju za indijskega podkralja napovedal, da misli obračunati s temi metodami. Zato so v Londonu mnogi prorokovali, da bo zanj v Indiji požar. Toda novi podkralj se je izkazal ne samo za strogega in odločnega, marveč tudi za pravičnega in modrega državnika. Nastopil je v svojo ostrost proti nacionalistični stranki, proglasil njeno delovanje za nezakonito, razpustil vse njene organizacije in večino njihovih voditeljev vtaknil v zapore, med njimi tudi Gandhija samega. In pokazalo se je, da je Willingdon pravilno računal, ko je sodil, da nacionalisti niso za seboj množice indijskega prebivalstva.

Od tedaj se je indija pomirila. Potihnilo so nemiri in ponehali atentati in le še v Bengaliji, kjer so že od nekdaj bila za terorizem ugodna tla, so prihajale od časa do časa vesti o kakih nasiljih. Pokazalo se je celo, da se je položaj v krat-

kem toliko izboljšal, da so postali prvotni strogi ukrepi nepotrebni. Zaradi tega je vlada popustila vajeti in izpustila večje število zaprtih politikov, med njimi tudi mahatmo.

Minuli teden so se nacionalistični voditelji sešli v Puni, kjer so razpravljali o državljanski neposlušnosti, ki je teoretično se vedno glavna točka nacionalističnega programa. Pri razpravah je Gandhi zašel v nasprotje z večino ostalih voditeljev indijskega nacionalističnega gibanja. Kongres je namreč ugotovil, da je državljanska neposlušnost doživela poraz in da bi njeno nadaljevanje dalo vladi spet v roke orožje za preganjanje stranke, med tem ko bi se od ustanove delovanja mogli pričakovati večji uspehi. Torej je treba kot prvi korak brezpogojno prenehati z državljansko neposlušnostjo.

Gandhi se je uprl tej kapitulaciji. Njegovo stališče je zelo razumljivo. Dravljanska neposlušnost je njegovo delo. Ona izhaja neposredno iz njegovega filozofskega in verskega nauka in njena opustitev bi bila za njega prav grenka obsodba. Zahteval je zato, da bi bila opustitev državljanske neposlušnosti vsaj vezana na pogajanja in protikoncesije indijske vlade. Podkralj je odklonil Gandhiju avdijenco in drugače tudi ni mogel narediti, ker bi se sicer postavil v nasprotje s svojo lastno politiko. Mogoče je šlo malo tudi za vprašanje prestiža. Naj bo, kakor že, vlada se na noben način ni hotela šele pogajati o neposlušnosti, vemveč je morala zahtevati njeno brezpogojno opustitev. V odgovor je Gandhi proglasil, da se bo neposlušnost nadaljevala. Izpremenil ji je le obliko. Odslej ta neposlušnost ne bo več pokret množic, marveč le delo posameznikov, o katerem bo vsak posameznik član nacionalistične stranke odločal po svoji lastni vesti.

Ni dvoma, da pomeni ta razvoj hud udarec za Gandhija. Zborovanje v Puni mu je pokazalo, da ne stoji več za njim niti strnjene vrste nacionalistične stranke, neposlušljivost podkralja Willingdona pa, da ima vlada položaj čvrsto v rokah. Hotel se je zato čisto umakniti. Kakor daleč sta se mu tudi sedaj nudili samo dva izhoda: pot v zapor ali pa protestna gladovna stavka. Odločil se je za prvega. Zapuščen od svojih pristaveh je napovedal, da se bo spet podal med ljudstvo in zastavljal tam silo svoje osebnosti za novi pokret neposlušnosti. Svoje namene je celo pismeno sporočil indiskemu podkralju, ki seveda ni mogel odgovoriti drugače kakor z naročilom oblastem, naj postopajo po zakonu. Tako je prišel Gandhi v zapor.

dil lastno tvornico v Celovcu, je oče že najrajši prebival v Ljubljani. Lubasova trdila je večkrat razstavljala z velikim uspehom svoje harmonike v Ljubljani in tudi na tujih razstavah.

France Lubas je bil tudi velik mladino-ljub in se je tako udeležil vsake nagradne akcije, ki jo je »Jutro« uvedlo za mladino, na ta način, da je z veseljem in radodarnostjo prispeval »Jutrovim« uganjarkam za nagrade svoje imenitne harmonike. Prispeval je tudi k zadnjim božičnim nagradam in razveseljuje tako mnoge meščanske in kmečke hiše njegovi darovi. S svojim lepim značajem in s svojo radodarnostjo si je postavil najlepši spomenik.

Vrhničar je treščil v kmečki voz

Brezovica, dne 2. avgusta.

Pretekli petek jutraj je šel posestnik Janez S. z Brezovice z enovrčnim vozom na njivo, da naloži požeto pšenico. Na vozu je sedel on sam in poleg njega dveletna hčerka Francka ter triletni sinček Stefan. Na svoji poti je moral kreniti z državne ceste in pri km 1903 tudi prečkati vrhniško železniško progo. Ob 9.10, ravno ko je voz križal progo, je pripeljal z Vrhnice proti Brezovici vlak, čigar stroj je neusmiljeno razbil kmetiški voz in vrgel vso trojico ljudi nekaj metrov proč v bližnji jarek. Posestnik se je k rešitvi le malo opraskal po rokah, mali Stefan ima tudi samo neznatne poškodbe na glavi, dočim se je hčerka Francka onestvestila za dve uri in ji na zunaj ni bilo videti hujših poškodb. Zbog tega niso prizadeti niti zdravnik poklicali. *Toda že naslednje jutro je ponesrečena Francka umrla bogve na kakšnih notranjih nevidnih poškodbah.*

Ce si količkar previden človek pogleda ta kraj, se ne more načuditi dovolj, kako je sploh moglo krito do nesreče. Ker je to navaden poljski prelaz, ni zavarovan z zapornicami. O napisni tabli »Pazi na vlak!« ki stoji pred prelazom, ni da bi govoril. Tudi, če je ne bi bilo, mora pameten človek vedeti, kako je treba biti previden zlasti z vozilom na železniškem tiru. Toda pogled na železnico vrhu tega niti ni z ničemer oviran v razdalji celih 200 m levo in desno od prelaza. Vlak sam je mogoče opaziti na razdaljo celega kilometra! Poleg vsega tega je strojevodja še tudi dajal znamenja s parno piščalko. Vse zastoj. Bogve, ali je nesrečni posestnik pogumno hotel prehiteti vlak ali pa je bil res tako zamišljen v pogovoru s svojima malčkoma, da se ni zavedal bližnje nesreče. Vsa njegova sreča pa je bila v tem, da je stroj zadel že v zadnji konec voza, ker bi bil sicer plačal svojo neopreznost tudi oče skupno s hčerkico.

Novo mesto, 2. avgusta.

V Bršljinu je primorskemu rojaku Boletu umrla žena. V ponedeljek so jo pokopali. Ko je še ležala na mrtvaškem odru, se je Boletov sestanovalec, 70letni »Amerikanec« Janko Matevž o pokojnici nerodno izrazil Razžaloščenega Boleta je to tako raztogotilo, da se je takoj dejansko lotil Matevža in ga silovito zdelal: zlomil mu je kar štiri rebra na levi strani. Posledica teh hudih poškodb je bila hitra pljučnica, katere starček seveda ni mogel prebrobiti. Včeraj se je vršila v mrtvašnici bolnice usmiljenih bratov obdukcija, ki je mogla le potrditi, da je Matevž podlegel navedenim poškodbam. Takoj po raztelesenju je zatorej bila Boletu napovedana aretacija. Preiskavo vodi novomeško sodišče.

Oče kranjske harmonike je umrl

Ljubljana, 2. avgusta.

V Celovcu je umrl včeraj v starosti 75 let g. Franc Lubas, ki je bil pravi oče kranjske harmonike. Prebival je v zadnjem času pri svojem sinu Robertu, ki si je po prevratu v Celovcu uredil lastno tovarno za izdelovanje harmonik.

Pokojni Franc Lubas se je rodil v Spodnjem Dravogradu, preživel pa je že svojo mladost v Ljubljani in se stari Ljubljančani še danes spominjajo z veseljem »lepega Francelja«, ki je ob sobotah in časih tudi kar do ponedeljka v Citalnici na Zgornjem Rožniku zabaval storo in mlado s svojim igranjem na harmoniko. L. 1881. je izumil poseben model diatonične harmonike, po katerem je začel izdelovati svoje sloveče instrumente najprej v rojstnem kraju, od l. 1913 pa v Slovenjgradu, kjer si je zgradil moderno tvornico. Ko si je sin ob prevratu ure-

Nepotrebna zadirčnost

Navajeni smo že, da se »Slovenec« obregne ob nas, kadar le kako more. Nismo pa pričakovali, da te svoje žilice ne bo mogel obvladati niti ob priliki nedeljških verskih svečanosti v Ljubljani. Toda pokazalo se je, da je ni mogel. V svoji torkovi številki se je spodtaknil ob naše objektivno poročilo o poteku lepe verske manifestacije. Naprtil bi nam rad vse mogoče grehe. Pravi, da smo prirediteljem omalovali, da smo število udeležencev navedli za polovico prenizko, da smo s škodoželjnostjo zabeležili, kako je nagajal dež in sploh, da »mogočeni« vltis manifestacije ponekod bole. Tako vsaj je napisal v naslovu.

Res ne vemo, koga naj bi bolelo. Nedeljška prireditev je bila strogo verska svečanost. Za tako je bila odločno proglašena od prirediteljev in pokrovitelja in tak je bil res tudi njen potek. Za tako jo je smatrala tudi Ljubljana in se zato odela v svečano obleko s tem, da so po vseh ulicah vihrale zastave. Kraljevska vlada je poslala k slovesnosti svoje zastopnike. Sloveni smo po ogromni večini katoličani. Komu bi mogla biti zdelo v napotje katoliška verska manifestacija, še tako velika in mogočna? Zato smo tudi v »Jutru« simpatično in objektivno pisali in poročali o njej, brez vsakih posttrskih namenov, kakor bi nam to rad podtaknil »Slovenec«.

Zdi pa se nam, da je ravno naše simpatično in objektivno poročilo »ponekod« zabeležilo, še vedno so ljudje, ki bi radi imeli monopol na vero, da bi ob ugodni priliki iz verskega čustvovanja prebivalstva zopet lahko kovali kapital za namene, ki nimajo z vero nikakega opravka. In ravno »Slovenec« zadirčnost nam vzbuja sum, da bi izvestni ljudje tudi na nedeljsko proslavo tudi gledali drugače kakor le z verskega stališča. Ako so bili takli ljudje — ne mislimo pri tem na prireditelje in pokrovitelje, o katerih iskrenosti ne dvomimo — potem seveda niso prišli na svoj račun, ker je imela manifestacija res strogo verski značaj.

Število udeležencev na proslavi v Stadionu smo navedli s 25.000. »Slovenec« nas zato napada in pravi, da je bilo tam 60.000 ljudi. Ne maramo se kregati za številke. Ako bi cenili nedeljsko udeležbo na 50 ali 60 tisoč, bi to tudi mirno napisali, saj bi bila taka udeležba le manifestacija verskega čustvovanja Slovencev. Udeležba pa je znašala le polovico tega števila, ki pa je za naše razmere in za današnje čase že prav impozantno. Svečanost je bila tudi ob tem številu lepa in mogočna.

Cenitev velikih množic je vedno težka stvar. Število, ki smo ga v svojem poročilu zabeležili, sam navedli na proslavi navzoči strokovnjaki, ki jim pač nikdo ne bi mogel odrekat objektivnosti in ne izkušeni v prečenjanju zbranih množic. Pa tudi vsi drugi podatki vodijo do približno enakega števila. Udeleženci so se pripeljali v Ljubljano deloma z rednimi, deloma pa s sedminimi posebnimi vlaki. Sedem posebnih vlakov lahko na naših progah prepelje največ sedem do osem tisoč ljudi. Nedeljški vlaki pa niti niso bili prenatrpani, saj je »Slovenec« sam poročal, da je na primer notranjski poseben vlak pripeljal le 456 udeležencev! Z rednimi vlaki se je pripeljal na prireditelje tudi kvečjemu pet, šest tisoč ljudi. Okrog deset tisoč udeležencev sta dali Ljubljana in okolica; prišli so peš, z vozovi in kolesi. Prostori, določeni za vozove in kolesa, so bili izrabljeni le v neznatni meri.

Se več drugih primerjav bi lahko navedli, iz katerih se da približno izračunati udeležba. Na primer sokolski sprevod. Urno in v strnjениh vrstah so korakali Sokoli in Sokolice na Kongresni trg skoraj poldrugo uro. Bilo jih je 23.000! Na Stadion so se pomikali ljudje v gruclah in polaganju; ako bi jih bilo res 60.000, bi morala prihod in odhod trajati na/mnjam po pet, šest ur.

A vse to je, kakor smo že napisali posttrpanskega pomena. Tudi udeležba 25 tisoč je bila mogočna in svečanost lepa. Njena ugotovitev pač ne znači omalovala-ževanja! Razočarati je mogla le onega, ki si je — ne iz verskih razlogov! — morda želel še večje udeležbe.

Naposled še eno glede škodoželjnosti zaradi dežja. Naši čitatelji nam morajo priznati, da v našem poročilu ni bilo niti sledu o kakih škodoželjnostih, ker je dež motil in deloma pokvaril prireditelje. Škodoželjnost bi bila tudi docela neumestna ne samo z ozirom na značaj prireditve, marveč tudi z ozirom na udeležence, ki so prispeli v Ljubljano deloma z velikimi žrtvami in naporom. Ako je kdo videl v našem poročilu škodoželjnost, je mogel to storiti le zato, ker je sodil morda po sebi.

Ker pa smo bili že izzavani, naj pri tej priliki napišemo še to, da je nedeljški dež sredi lepega poletja morda le iztreznil marsikak zgovorni jezik, ki je na razne nesmiselne ali celo zlobne načine komentiral dež, ko je v deževni pomladi oviral zlet sokolskega naraščaja. V tem pogledu ima »Slovenec« res prav, ko je napisal, da »smo doživeli dež že ob marsikateri priliki«.

Eksplodizija v Brnu posledica atentata

Praga, 2. avgusta. 8. Današnja »Bohemica« je objavila senzacionalno vest, da so strokovnjaki sodne komisije, ki je preiskala vzroke eksplozije v brnskem hotelu »Evropce«, dognali, da je prišlo do eksplozije istčasno v treh nadstropjih, kar dokazuje, da eksplozije ni povzročil hotelski gost, ki je z ekrazitom izvršil samomor, marveč gre bržkone za zločinski atentat. Katastrofa je zahtevala doslej 7 človeških žrtev. 20 ljudi je v bolnici.

Lep uspeh poljskega letalca

Varšava, 2. avgusta. A. A. Letalski kapetan Skarzynski, ki je preletel Južni Atlantik z lahkim turističnim letalom, je pristal v Varšavi danes ob 16.30. Spremljala ga je častna skupina poljskih letalcev. Na letališču so ga pozdravili predsednik vlade in drugi dostojanstveniki. General Fabricy mu je izročil red »Polonia Restituta«. Letalec Skarzynski je bil nato sprejet od predsednika republike. Po varšavskih ulicah mu je občinstvo priredilo navdušene ovacije.

Vročina v Ameriki

New York, 2. avgusta. 8. Silna vročina, ki je zajela vse zapadne in srednje države USA, je včeraj zahtevala nove žrtve. Sončarica je zadela osem ljudi. 25 oseb so morali prepeljati v bolnišnico. V zadnjih 4 dneh je zaradi sončarice v New Yorku umrlo 19 ljudi.

Zrakoplovno letališče v Zagrebu

Tudi naša država se vedno bolj uveljavlja v mednarodni aviaciji — Redne zveze Zagreba in Beograda z inozemstvom

Zagreb, 2. avgusta. n. Danes je bilo tu na svečan način otvorno novo letališče v Borongaju pri Zagrebu. Obenem se je vršila tudi slava četrtega letalskega polka. Poveljnik polka podpolkovnik Schwarz je pozdravil letalce z lepim nagovorom in med drugim dejal: »Naše letalstvo nima potrebe, da bi kazalo svoje sposobnosti s poleti preko Oceana, toda naši letalci bodo znali slediti vzgledom naše hrabre vojske, katere ime je postalo slavno v svetovni vojni. Kadarkoli bo zahtevala domovina, bodo letalci pokazali svoje sile in doprinesli svoji žrtve«.

Slavo je polku čestital tudi Nj. Vel. kralj z brzojavko: »Neustrašenim čuvajem našega neba, mojim dičnim letalcem, prisrčno čestitam k današnji slavi in jim pošiljam svoj kraljevski pozdrav. Živeli! Aleksander.«

Današnja svečanost otvoritve zrakoplovne letališča v Zagrebu je velikega pomena tudi za razvoj naše civilne in turistične aviacije. Poveljstvo vojaškega zrakoplovstva je zgradilo pristaniško poslopje, v katerem je nameščen štab druge zrakoplovne brigade ter aparati za radio-telegrafske in meteorološke službe. Vse te naprave pa služijo tudi civilni aviaciji — namreč Društvu za zračni promet. Poleg letališča je tudi velik hangar za civilna letala.

Od l. 1928. se polagoma razvija naš letalski potniški promet. Od prve zveze Zagreb-Beograd do današnjih mednarodnih zračnih zvez je bilo treba preizkusiti in urediti več poskusnih prog, da bi se utrdile mednarodne zračne zveze. *Važno pa je, da se na vseh stalnih in poskusnih progah ni dogodila niti ena nezgoda, kaj šele kako nesreča, ki bi lahko kvarila zaupanje v novo ustvarjeni zračni promet.*

Zagreb je sedaj z zračnimi progami zvezan z Avstrijo, preko Avstrije s celo zapadno Evropo, z vezavami s Češkoslovaško — preko Bratislave — pa je zvezan tako tudi s severno in vzhodno Evropo. Zveza preko Beograda odpira še ostale dele vzhodne Evrope in ves Levant. Samo z

Apeninskim polotokom še ni prave zveze, ki pa bo vzpostavljena s progo Zagreb-Sušak do Benetk odnosno do Trsta, ki bo v tempu tega razvoja morala v kratkem slediti. Kakor znano, se bo 20. t. m. oficijelno priključila v dosedanje zrakoplovno mrežo Ljubljana in bodo tako v veliki meri izpopolnjene prej navedene mednarodne zrakoplovne proge.

Društvo za zračni promet je sklenilo leta 1928. z državno upravo desetletno pogodbo za prevažanje potnikov in prtljage na progi Zagreb-Beograd. Promet na tej progi je bil otvoren 15. februarja 1928 in od dneva otvoritve število potnikov neprestano naraščalo. Tudi pozneje otvorene proge so bile precej aktivne; najslabša je bila sprva proga Bratislava-Zagreb, ki pa je tudi letos zelo aktivna. Poizkusna proga med Zagrebom in Dunajem je bila otvorena l. 1929. in je bil tudi na tej progi že od začetka živahen promet. S to progo je prišel Zagreb v neposredno zračno zvezo z inozemstvom. Z Bratislavo in Sušakom je bil Zagreb zvezan l. 1930. in je bil promet otvoren sprva s zelo slabimi rezultati 15. oktobra. Proga Zagreb-Bratislava je bila slaba, zato pa je bila tem boljša v gmetnem oziru proga Zagreb-Sušak. Dne 1. maja 1931 se je začel promet na progi Dunaj-Beograd, istega leta so bile uvedene tudi zveze Beograd - Sarajevo - Split - Sušak - Zagreb. Redni promet na teh progah se je vršil po dvakrat na teden. V avgustu 1931 so še morali Split direktno zvežati z Zagrebom, dasi je bila proga Bratislava-Zagreb slabo frekventna. Lani je sredi marca oživel promet na progi Dunaj-Beograd, dočim je promet na progi Bratislava-Zagreb ostal neaktiven do letošnjega leta. Letos v maju se je začel živahen promet s Češkoslovaško, ki ga vzdržujejo od Sušaka po 15 dni češkoslovaški, potem pa naši avioni, dočim so od Zagreba do Bratislave v prometu samo češkoslovaška letala.

Kakor razvidimo, se je pričela tudi Jugoslavija uspešno uveljavljati v mednarodni aviaciji in nudi tako posebne dokaze o svojem splošnem napredku.

Sijajno vojaško slavlje pod Triglavom

Naš planinski potk je prisrčno praznoval krstno slavo

Boh. Bistrica, 2. avgusta.

Včeraj je naš planinski polk, ki se mu di v naših gorah na letnih vajah, slavil svojo slavo. Bila je to prav gotovo ena najlepših vojaških slavnostnih prireditev. Na prijazni planici ob vnožju Črne prsti v bohinjskem kotu, ki ga kakor skrbni strazarji branijo pred vsemi nevarnostmi vrhovi Lise, Ostrega vrha, Triglava, Lanševice, Tičarice itd., zdijo kakor jata utrjenih golobov beli šotori polka. Nad taboriščem, ki so nad njim plapolale državne trobojnice, so vojaki skrbno pripraviili prostor za slavlje. Iz doline so nalašč pred tem dnem zgradili novo lepo cesto, po kateri se lahko avtomobil povzpne prav v sredo njihovega tabora. Ob vhodu so zgradili prisrčno lep slavalok in ga okrasili s simboli planinstva: s cepini in smučmi. Za ureditev slavnostnega prostora je za narava sama prav dobro poskrbela. Na prijaznem holmcu je bilo treba zgraditi samo še tribuno iz smrekovega zelenja za goste, ki so jo na vrhu okrasili še z lično izdelano kraljevsko krono. Med gosti, ki so prihili od blizu in daleč, iz Ljubljane, Skofje Loke, Bistrice in od drugod in ki jih je pozdravljali domačin, komandant polka, polkovnik Radovici, je bil tudi zastopnik kralja, kraljevi adjutant brigadni general Pavle Pavlovič. Izmed civilnih organizacij so se oficijelno udeležili tega lepega vojaškega slavlja Zimskosporni savez po gg. Gorcu, Komarju in dr. Pavlinu, Udruga rezervnih oficirjev, podoborbo Ljubljane, po rezervnem kapetanu l. stop. Primožiču in pa številne deputacije sokolskih društev iz Bistrice s starostro Grobotkom in iz Skofje Loke, ki je sicer domače mesto polka. Poleg številno zbranih naših častnikov je slavi prisostvoval tudi major francoske armade g. Béthonart, ki se mu di v Bohinju.

Naši planinci so se pred tribuno postrojili v vzorni paradi, ki jo je vodil podpolkovnik Popovič. Sredi najlepšega dne, ki si ga more človek želeli v takšnem planinskem raju, kakor je Bohinj, so se lepo izvršili svečani obredi. Po tihi molitvi vseh navzočih sta katoliški in muslimanski duhovniki s kratkimi nabožnimi in domoljubnimi govori pozivala zbrane vojake na njihove dolžnosti v službi kralju in domovini, prota Budimir pa je ob asistenci domačega komandanta, podčastnika in redova opravil tradicionalno sečenie kolača.

Nato je komandant izrekel svojemu polku svečano besedo. Spominjal se je velikih trenutkov iz slavne srbske in jugoslovenske zgodovine in je vojake bodril, naj ostanejo zvesti tradicijam svojih prednikov, ki so vse žrtvovali za svobodo in veličino domovine. Z vzklikom vrhovnemu komandantu vojske Nj. Vel. kralju in njegovemu visokemu domu je polkovnik Radovici zaključil svoj govor, nakar je iz vsega polka zaoril: »Naj živi!«. Godba je zaigrala himno. Vsa svečanost se je zaključila s strumnim defilejem polka pred slavnostno tribuno, nato pa se je mnogoštevilna povabljen družba zbrala h kosilu, s katerim so gostom ljubezno postregli domači častniki.

Med izbornim kosilom je komandant polka ob burnih aklamacijah vse zbrane družbe napil kralju, nato pa je prečital še neskončno vrsto brzojavnih in pismenih čestitk, ki so polku prispale za njegov praznik ob blizu in daleč. Nj. Vel. kralj je svojemu polku čestital z besedami: »Srečna vam bodi slava, junaki moj! Globoko sem prepičan, da bom tudi v vas, dragi moji planinci, zmerom našel požrtvovalne in vredne branilce naših lepih gor in planin. Pošiljam vam svoj kraljevski pozdrav. Živeli moji planinci! Aleksander.«

Kraljevi brzojavki, ki so jo vsi zbrani vojaki in gostje sprejeli z živahnimi klici in ki jo je godba pozdravila s himno, so sledile čestitke ministra vojske generala

Stojanovića, komandanta armije, komandanta divizije, komandantov drugih armij, divizij in polkov, brzojavka bana dr. Marušića, škofa dr. Rožmarna, ljubljanskega podžupana prof. Jarca, sreskega načelnika v Radovljici, raznih planinskih društev iz države itd. itd. Neskončna vrsta teh prisrčnih pozdravov je bila zgovoren dokaz, kako velike simpatije uživajo naši planinci tako v vsej armadi, kakor tudi v vsem narodu. Kako daleč sega sloves našega planinskega polka, priča dejstvo, da je bil med brzojavkami tudi pozdrav iz daljne dežele Honolulu onstran Pacifika.

Po kosilu se je razvilo »vojniško veselje« na tako lep in tako duhoviti način, da so se najpreprosteje in najbolj razigrane zabave pričale o tem, kako resni, dobri vojaki so naši planinci. Pa to prav vsi: od redova do rezervista, od podčastnika do častnika, vsak po svoje so dokazali s to prireditvijo, da je v naši vojski tudi smisel za kulturo doma. Aranžma prireditve je vodil poročnik g. Potokar, ki mu moramo najlepše čestitati za veliki uspeh. Vse točke sporeda od prizora »Pat in Patachon na Triglavu« pa do obeh pevskih nastopov, ki jih je nastudiral g. poročnik sam, od telodavbe pa do deklamacije »Uvod h Krstu pri Savici«, ki jo je z vsem umetniškim efektom podal član Narodnega gledališča Slavko Jan, ki služi v polku na orožnih vezah in ki je odlično zrežiral in igral tudi enodejanko »Poročnik in njegov sluga« — vse točke so želo popoln uspeh. Na prijeten način se je tu družilo umetniško izkustvo s pošteno voljo diletantov, vse pa so zbrani vojaki in gostje sprejemali prav hvaležnega srca. Na svojega hišnega režiserja in igralca, zlasti pa še na svoj odlično ubrani pevski zbor in njegovega dirigenta, je naš polk prav lahko ponosen. Pri vsaj prireditvi je seveda lepo in marljivo sodelovala vojaška godba iz Ljubljane.

Ko so se na večer morali gostje odpraviti na pot, je bilo slovo kar težko. Odhajali smo z zavestjo, da so nam vrli vojaki planinskega polka pripravili ob vnožju triglavskega gora tako prisrčno lep dan, kakršen je sredi božje narave mogoč samo med iskrenimi, dobriimi ljudmi.

Letalska nesreča pri Crikvenici

Zagreb, 2. avgusta. n. Včeraj se je v Crikvenici zgodila letalska nesreča. Propagandno letalo »Zagreb«, ki ga je vodil pilot Čanić in v katerem je bil tudi blaginik zagrebskega Aerokluba g. Dragotin Häckel, je snoči okrog 7. startalo za povratek v Zagreb. V višini 100 m je najbrže nastal defekt v motorju, nakar je letalo treščilo na tla. Blaginik Häckel je postal žrtev nesreče, pilot Čanić je bil hudo ranjen. Drevi prepeljejo truplo pokolnega Häckla v Zagreb, kjer bo jutri pokopan. Kakor znamo, se je vršila v nedeljo v Crikvenici propagandna letalska prireditve, na kateri so sodelovali tudi letalci angleške vojne mornarice, katere brodogije se mudi že nekaj časa v naših vodah. Tudi »Zagreb« se je udeležil te prireditve.

Vremenska napoved

Zagrebska vremenska napoved za danes: Spremenljivo, oblačno, nekoliko nestalno, zmerno toplo. — Situacija včerajšnjega dne: Nad Znanodno Evropo prevladuje visok pritisk. Relativno nižji pritisk se je razširil nad vse ostale dele kontinenta. V poslednjih 24 urah je nastopilo nad Balkanom slabše vreme.

Dunajska vremenska napoved za četrtek: Večina jasno, temperatura se najprej še ne bo spreminjala.

Naši kraji in ljudje

Dve, tri zanimivosti s Hvara

Opazovanje slovanskega prijatelja, ki dobro pozna naše razmere

Prijatelj našega lista nam pošilja pismo nekega svojega slovanskega prijatelja, ki že dolgo časa potuje po Jugoslaviji in z budnim očesom opazuje razvoj naših prihodnosti. Pismo, čigar avtorju naš narod in naša država nista tuja, je zanimivo zlasti s političnega stališča. Iz njega posnemamo:

Ogledali smo si Sušak in se naslednjega dne odpeljali v Split. Pregledali smo mesto in okolico; povsod sem videl delo, delo in zopet delo. Split, ki sem ga spoznal že v letih 1910 do 1913, se mi zdi kakor da bi bil novo mesto; zelo se je izpremenil, njegov napredek je očiten. Ko bi le ne bilo ob tem času tako vroče!

Kakšen ogromni kapital, kakšno moč in premoženje ima Jugoslavija v svojem morju! Nehote sem primerjal Dalmacijo s poljskim Pomorjem, zlasti z Gdynio. Reči moram, da so Poljaki za svoje morje storili več kakor Jugoslovenci.

Bil sem tudi na Hvaru. Dan je bil čudovito lep. Se lepši, zame vprav presenetljivo čaroben, pa je bil otok. Vse je divno: to, kar je ustvarila priroda in to, kar je napravil človek. Vegetacija Hvara me je silno navdušila. Nikjer v Italiji nisem videl takih prirodnih čudežev, nikjer takih gozdov pinj, oleandrov in kaktej. Zavidal sem slikarja Kirina, ki ima v tem čudežnem naravnem vrtu svojo vilo in pod njo morje, ki večno buta ob skale. Spomnil sem se Axela Munthea in njegovega spisa »San Michele«. In glej, tu na Hvaru imate prav takega človeka, ki je zbral ostanke grške in rimske kulture in zdaj med njimi prebiva!

Obiskali smo frančiškanski samostan, ki je zgrajen tik nad morjem. Prostor zanj so izbrali s tako čudovitim okusom, da človek kar ostrmi ob pogledu na lepoto, ki se mu odpira. Samostan in cerkev sta nekaka muzeja zgodovinskih spomenikov in umetnosti. Tu najdeš originalne Ticiane, Palme in ne vem koga še. Vendar je mene nadvse zanimal prekrasen vrt s citronami in oranžami, o kakršnih sem doslej samo sanjal in s takim razgledom na sinje morje, da mi enakega ni mogel pričarati niti Miramar. Žena je rekla frančiškani, ki nas

je bil spremljal, da je ta prostor kakor ustvarjen za ljubezen. Frančiškan se je namuznil in duhovito odgovoril, da jim je ta paradiz dal Bog kot odškodnino za ostale zemeljske slasti, ki so se jim odpovedali.

Na poti v samostan smo srečali g. dr. Korošca. Šel je v civilu, oblečen v elegantne, brezhibno zlikane hlače in s svileni srajco: pravi gospodar. Vračal se je v mesto. Šele tedaj, ko smo bili že za njim, sem se bil spomnil, da je to bivši predsednik Jugoslovanskega kluba. Brž sem se ustavil in ga hotel pozdraviti. Družba pa me je potegnila za seboj in mi ni preostalo drugega, kakor da se ozrem, ali so kje detekтиви. Nikjer ni bilo žive duše.

Vrnili smo se iz samostana v mesto. Prav tedaj je šla čez glavni trg procesija in množica ljudi je opazovala škofa, ki je tudi šel s procesijo. Med množico sem zopet opazil g. dr. Korošca. Zdaj sem ga spoznal docela razločno: je zdrav, zadovoljen, miren gospod. Zavidal sem ga, da lahko živi v tem paradizu. Zvečer smo bili v hvarskem zdraviliškem domu. Pred hotelom je kavarna, zgoraj na hotelski strehi pa je nepopolna krasna terasa. Tu se zvečer zbirajo bogati ljudje z raznih strani sveta. Jaz jim igra za večerjo. Po večerji pa bodo na terasi plesale dame kar v pidžamah. Ko sem takole hodil okrog hotela, opazim v bližini majhno trgovinico s čipkami. Tu sem zopet ugledal g. dr. Korošca, to pot v razgovoru z neko damo. Njegova znanica je kmalu odšla in si je med potjo ogledovala dar, ki ga je dobila od g. ministra (ki je bil kajpak v civilu).

Tudi zdaj sem iskal detektive, toda nikjer ni bilo nobenega. G. dr. Korošec se je mirno razgovarjal z raznimi ljudmi in je potlej dostojanstveno odkorakal na teraso Zdraviliškega doma, kjer bo čez nekaj časa opazoval, kako odlične dame v pidžamah plešejo tango, boston in bog ve kaj še.

Krenili smo proti naši ladji. V pristanišču je naš prijatelj srečal znanega moža iz Splita, ki je sedel pri steklenici tople vode: Bil je detektiv, ki straži g. Korošca, da bi se mu nič ne zgodilo...

Zadnje dejanje velike žaloigre

Po nasilni smrti lastne žene si je Špilak sodil sam — Nesreče v rodu

Dol. Lendava, 2. avgusta

Ni se še dolgo razburjenje, ki ga je povzročila tragična smrt nesrečne matere Marije Špilakove, se je v ponedeljek v ranih jutranjih urah našlo širila vest po Lendavi in nato kmalu po vsej okolici, da si je morilec svoje lastne žene Špilak sodil sam v zaporih sreskega sodišča v Lendavi. Radovedneži so oblegali na vse zgodaj sodišče. Res, nesrečni Špilak se je od nedelje na ponedeljek ponoči obesil v svoji celici.

Zasliševanje

Kakor smo že javili, je Špilak pustil svojo ženo v vodi in je stekel za vozom, s katerim se je odpeljal domov ne vedo, da je ženo zadušil. Doma je v nerazumljivih besedah skušal povedati, kaj se je zgodilo. Sam pa je vzel kolo in se je vrnil nazaj na kraj nesreče. Tukaj je varnostnim organom prostodušno priznal svoje dejanje in se je vedel popolnoma mirno. Opažalo se je celo na njem, da se popolnoma ne zaveda dalekosežnosti svojega dejanja. Po kratkem slovesu od otrok, ki so jokali pri mrtvi materi, se je mirno podal z orožniki proti Lendavi v preiskovalni zapor. V nedeljo dopoldne je bil Špilak zaslišan. Tudi pri zasliševanju je bil miren in je razložil brez razburjenja odgovarjal na sodnikova vprašanja. Takole je bilo:

Kritično soboto je Špilak vstal s svojo ženo zgodaj zjutraj, že ob treh sta napregla ter peljala zrnje v lendavski mlin. Dopoldne sta bila tudi v vinogradu in v odvetniški pisarni, kjer je prišlo med njima do prepira zaradi nekega plačila. Takoj popoldne je Špilak rekel svoji ženi,

Četrtek

Tovarna Jugo-Lutz peči Ljubljana, Šiška

naj gre z vozom v vinograd, on pa je stopil utrujen po težkem delu v neko gostilno, kjer si je naročil malo južino. Ženi to ni bilo všeč in ga je začela tam zbadati, da zapravlja denar po gostilnah. V jezi je nato zavila namesto v gorice proti domu. Moža je to postopanje žene močno razjezilo in je hitro stopil za njo. Ko ji je dohitel, so se nadaljnji dogodki razvijali tako, kakor smo to poročali.

Smrt v celici

V nedeljo proti večeru je bil Špilak pod nadzorstvom jetničarja na dvorišču, kjer se je lahko sprehal. Drugi jetniki so smeli ven, ko je bil Špilak že zopet v celici. Ko so se pa ti vračali k nočnemu počitku, so v radovednosti pokukali skozi linico in opazili, da je Špilak silno razburjen. Opazoval ga je tudi jetničar, kateremu se je nudil pretresljiv prizor. V Špilaku se je očividno zbudila vest in v togoti si je pulil lase, pokleknil in molil, zopet vstajal, se grizel; sploh je bil popolnoma iz sebe. To je trajalo kake pol ure, nakar se je zopet umiril. Jetničar se je nato tudi podal k počitku. Pri jutranjem ogledu celice pa je našel Špilaka obšenega na železnem križu celničnega okna.

Komisija, ki je takoj izvršila ogled, je ugotovila, da so bili Špilaku odvzeti vsi predmeti, ki bi se jih lahko poslužil, da se usmrti. Odvzet mu je bil celo motovoz iz hlače. Špilak pa se je, kakor je podoba, na vsak način hotel usmrtiti, zato je raztrgal hlače in iz kosov splel vrvi, ki si jo je dvakrat zvil okrog vratu.

Bil je dober gospodar

Nesrečni Špilak je bil dvakrat v Ameriki, kjer se je tudi oženil. Drugič je bil sam tam in je mnogo zaslužil. Sploh je bil skrben in dober gospodar, skoraj eden najboljših v Mali Polani. Imel je precej

zemlje in precej gotovine doma in razposojenega denarja pri sovaščanih. Kakor pripovedujejo ljudje, ki so ga poznali, je bil precej razburjive narave, vendar pa neoporečnega značaja. Z ženo pa se že dolgo nista prav razumela. Ona ga je rada zbadala in delala neopravičene očitke, ki so bili tudi kritičnega dne povod za tako strašno dejanje. Doma je ostalo po tragični smrti staršev 6 otrok, od teh jih je pet nedolentnih; najmlajši je star komaj dve leti.

Nesrečna družina

Največ se med narodom razpravlja o tem, da je bila v Špilakovi družini doma sama nesreča. Oba starša nesrečnega Špilaka sta umrla nasilne smrti. Mati se je obesila že v starih letih, oče pa je odšel nekoč v Varaždinske toplice, od koder se ni vrnil nikdar več. Niso ga našli nikoli ne živega in ne mrtvega ter je njegova usoda zavita v skrivnost.

Usoda pa je hotela, da sta nesrečna zakonca po tako tragični smrti prišla zopet blizu skupaj, — pokopana sta namreč oba na lendavskem pokopališču ne daleč drug od drugega.

Dve majhni umetnici

Murska Sobota, 2. avgusta.

Drugič sta nas posetili mladi plesni umetnici Lili Legensteinova in Livija Hahnova. Neoporečni talent obih plesalk se je očitoval iz slehernega giba, sigurnost in

skladnost njunih kretenj je tako lepa, kakor da smo imeli pred seboj dve zreli umetnici. Njuno znanje je raznoliko, v klasičnih plesih sta prav tako domo kakor v izvajanju ekscentričnih plesnih kreacij. Napredek izza zadnjega nastopa je res precejšen. Seveda je bilo občinstvo pri zadnjem plesnem večeru, ki ga je priredila soboško Evangeljsko žensko društvo, izredno zadovoljno. Zdaj bosta majhni umetnici nastopili v Rogaški Slatini in nato na Bledu.

Prihod poljskih akademikov

Ljubljana, 2. avgusta.

V petek ob 5.53 zjutraj prispe z dunajskim brzovlakom v Ljubljano večja skupina visokošolcev (okrog 40) in visokošolcev (okrog 20) iz Varšave. Ljubljana bo prva postojanka njihove velike ekskurzije po Jugoslaviji, na kateri hočejo obiskati vsa večja naša mesta in ostati v Dubrovniku celih 14 dni.

Kakor izveemo, so po vseh krajih, kjer se bodo gostje ustavili, poklicani uredili vse potrebno, da dostojno pozdravijo goste in jih čim boljše seznanijo s krajem in ljudmi. Tudi v Ljubljani sta »Društvo prijateljev poljskega naroda« in »Pripravljalni odbor poljsko-jugoslovanskega akademskega kluba« prevzela skrb, da pridobita pri oblastih na razpolaganje zadostna sredstva za dostojen sprejem, slavnostno kosilo itd. Gostje si bodo dopoldne ogledali zanimivosti mesta in obiskali Narodno galerijo; po kosilu se odpeljejo v avtobusih na Bled, odkoder pa se bodo morali kmalu vrniti, ker odpotujejo že ob 20. proti Zagrebu.

Ta ekskurzija je prva tovrstna manifestacija intenzivnega zanimanja Poljakov za zblizanje z Jugoslavijo in spoznavanja poljskih visokošolcev z našimi, zato njene pomena ne gre podcenjevati. Vabimo predvsem vse akademike in akademice, ki so v Ljubljani, pa tudi vse druge prijatelje poljskega naroda, da se po možnosti udeležijo sprejema na postaji ob 5.53 zjutraj, še bolj pa, da se ponudijo gostom v spremstvo pri ogledu mesta, za kar bo zbirališče točno ob 8. zjutraj pred hotelom »Metropol«.

ELIDA

Creme de chaque heure

Na stara leta brez doma in domovine

Tragedija starega delavca, ki ga nikjer ne sprejmejo v občino

Ljubljana, 2. avgusta.

Pred več kot sto leti se je iz Smartna pri Slovenjgradcu podal v svet podjetni kovač Stimnikar, ki je delal po raznih tujih krajih in si je naposled ustvaril svoj dom v neki koroški vasi nad Beljakom. Ko je umrl, je zapustil ženi pet otrok. Temu poletnemu slovenskemu delavcu je bil ves svet odprt, da je še precej dobro prodajal svojo delovno moč. Tragično pa je življenje njegovega sina Franca Stimnikarja, ki je tudi dolga leta delal v raznih krajih kot mizar.

Ko mu je umrl oče, je bil star komaj eno leto, in ko se je izučil za dobrega mizarja ter hodil po Nemčiji in po Avstriji, je pri težkem delu vedno mislil, da je njegov dom pač tam, kjer mu počivajo starši. S težkim delom si je v Nemčiji prihranil okrog 5000 mark in mu je ta prihranek vzela povojna inflacija. Ko je videl, da so od ust pritrjeni prihranki izgubljeni, je zapustil Nemčijo ter prišel v novo Avstrijo. Tedaj se je začel najtežji del njegove tragedije. Da bi postal avstrijski državljani in domačin kraja, kjer so pokopani njegovi starši, je prišel namreč že prepozno in ko se je ves izčrpal v težkem delu, so mu v vasi nad Beljakom pred tremi leti kot 70letnemu

onemoglemu starčku razodeli, da tam zanj ni zatočišča na stara leta, ker je po že davno pokojnem očetu — pristojen v Smartno pri Slovenjgradcu. Ta očetova edina zapuščina je starega, izčrpanega delavca privedla v očetovo domovino, kjer pa tudi ne najde nobene pomoči in zavetja v svoji starosti, češ, da ga še nikdar niso videli in da je dovolj »domače« revščine.

Nekdaj, pred dolgimi leti je Franc Stimnikar delal tudi v Ljubljani, zato se je že zdaj ves nadložen napotil iz Smartnega tudi v Ljubljano in celo v Zagreb, da bi našel kakšno delo, ker je prepuščen, da mu roke še dobro sodijo, dasi so mu noge že odpovedale. Na kako zaposlitev pa ni mogel niti misliti, češ, da ga je povsod brez dela in zaslužka toliko mladih in krepih ljudi. In tako je 73letni revež brez vsake pomoči v domovini svojega očeta. S starši vred so mu pomrli tudi bratje in sestre, samo v očetovi domovini še živi nekaj oddaljenih sorodnikov, s katerimi pa se še sporazumeti ne more, ker ne zna očetovega jezika. Od očetove domovine ni morda drugače kakor delavsko knjižico, ki pa je še vedno prazna, brez vpisov kakih služb ali kakih podpor za starega siromaka in delavskega veterana.

V dveh dneh dva velika požara

Gorelo je v Lahovičah in Nasovičah — Škoda presega četr milijona

Kamnik, 2. avgusta.

Kraji okrog Komende so naši širši javnosti manj poznani, ker so precej daleč od kamniške in gorenjske železnice, čisti Kamnik-Kranj in Menges-Kranj, ki vodita preko rodovitnih polj, pa tudi nista tako prometni. Že pred 150 leti so bili ti kraji gospodarsko najnaprednejši del kamniškega okraja, kar je bila v glavnem zasluga človekoljubnega Petra Pavla Glavarja, ki je vse svoje delo osredotočil na to, da izboljša gmotni in duhovni položaj našega kmeta. Lepo, eno ali celo dvonadstropne hiše, ki bi delale čast tudi kamniškemu glavnemu trgu, in vzorno urejeni domovi nam že na zunaj pričajo, da so tod doma trdni kmečki gospodarji.

Te kraje je zadnje dni dvakrat obiskal rdeči petelin. V nedeljo zvečer je okrog polnoči izbruhnil velik ogenj pri poselniku Bobnarju v Lahovičah. Goreti je pričelo v lesenem gospodarskem poslopju, ki je bilo seveda takoj v ognju. Pogorelo je

Bolne žene dosežejo z uporabo naravnega »Franz Josefove« grenčice neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar čisto učinkuje izredno dobrodejno na obolele organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da to ugodno učinkovanje »Franz Josefove« vode ugotovili z lastnimi preiskavanji. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

vse gospodarsko orodje in stroji, katere je posestnik šele pred kratkim nabavil. K sreči so bili gasilci takoj na mestu in so preprečili, da ni pogorela tudi hiša.

V noči od ponedeljka na torek pa je zadela požarna katastrofa vas Nasoviče, ki leži severno od Komende. To je bil največji požar, kar jih je bilo zadnja leta v kamniškem srezu, saj je nenkrat gorelo 8 poslopj. Goreti je pričelo najprej pri poselniku Janezu Pogačarju v Nasovičah št. 12, po domače pri Slanovcu. Ogenj je nastal okrog 22.15 v drvarnici. Domači so se vsi podali k počitku, ko jim pride nekdo povedat, da gori. Ves trud, da bi pogasili ogenj, je bil zaman. Ognjeni jeziki so se kmalu razširili iz drvarnice na gospodarsko poslopje, ki je bilo polno krme in slame. Pod in šupa sta bila nenkrat v takem ognju, da niso mogli rešiti niti nove malitnice in slamorezice, le vozove so s težavo oteli ognju. V tem delu vasi stoji skoro na kupu 6 hiš z gospodarskimi poslopji. Hiše so zidane in krite z opek, gospodarska poslopja pa večino mase lesena. Kakor blisk se je ogenj razširil na ves kompleks poslopj, da prestrašeni vaščani niso vedeli, ali naj bi omejevali požar, ali reševali iz hiš. Na kraj požara je takoj prihitelo več gasilnih društev, ki so z velikim trudom omejili požar, da ni bil katastrofalen prav za vso vas. Ogenj je popolnoma uničil pet skednjav, dva hleva in eno hišo ter hudo prizadel pet gospodarjev, ki se jim pravi po domače: Adamovec, Birt, Francis, Zimenčič in Slanovec. Skupno trpijo mnogo nad četr milijona dinarjev škoda, ki je le v majhni meri krita z zavarovalnino.

Kulturni pregled

Naša osrednja knjižnica

Kot memento vsemu narodu, da naj morda na eno svojih najvažnejših dolžnosti, je izšla v naši knjižnici — eden naših redkih, resnično bibliofilijskih tiskov — publikacija »Projekt univerzitetne biblioteka« v Ljubljani. V tej knjigi, ki je po svojem ovitku učinkuje rosnobno in po vzdržljivosti in po slozu črk zdržuje sedanjost s preteklostjo, je naš sloveči mojster arhitekt prof. Plečnik objavil svoje velikopotezne načrte za gradbo novega poslopja osrednje slovanske knjižnice. V njegovem uvodnem besedilu o projektu ni nič drugega nego samo stvarni podatki, opis načrta, številke — niti ene besede ni, ki bi šla preko okvira. Niš subjektivnega: konkretne besede, kakor so konkretni načrti. Zato pa bo tem več lepote v palači, ki se bo kdaj zgradila po tem projektu — palači, ki bo sedež bodoče Univerzitetne knjižnice v Ljubljani in poleg univerze, Narodne galerije in konservatorija najpomembnejši središčni zavod naše kulture.

Ostalo gradivo je prejel konservator dr. France Stelč. V prvem članku označuje pomen naše osrednje biblioteka v razmerah, ki so nastale za Slovence in za Ljubljano po svetovni vojni. Opisuje knjižnični značaj in naloge v bodočnosti, njen velik funkcionalni pomen za vse naše kulturno

življenje. Prepričevalno zagovarja Plečnikov projekt tudi z vidika urbanističnega razvoja Ljubljane in nje estetske politike. »Načrt predlaga zavidavo prostora nekdanjega »knežjega dvorca« med skupino hiš ob Valvasorjevem trgu. Vegovo, Gosposko in Knežjo ulico. Zazidava je zamišljena v pravilnem četverkotniku okrog četverkotnega dvorišča. Rimsko - srednjeveško mesto ozidje ob Vegovi ulici bi se ohranilo. Glavna fasada z glavnim vhomom bi bila obrnjena h Knežji ulici, stranski vhod pa bi bil na strani Gosposke ulice. Stavba bi bila štirinadstropna...« Načrt je največjega pomena za sodobno estetsko Ljubljano, pravi avtor in opisuje, kako je potres leta 1895, izpremenil dotlej arhitektonsko harmonično zazidani Novi ali Turjaški trg, ki ga je na zapadu zapiral dvorec knezov Auerspergov. S Plečnikovim načrtom Univerzitetne knjižnice bi se ta del mesta estetsko krasno razparal: nova stavba bi zrasla iz zgodovinskih tal, kjer je stala nekoč ena najkulturnejših hiš stare Ljubljane in ena njenih najstarejših knjižnic.

V drugem članku podaja isti avtor zanimive podatke o zgodovini biblioteknih stavb v Ljubljani. Najstarejše knjižnice so bile v samostanih. O prvi javni knjižnici zbirk, protestantski knjižnici kranjskih deželnih stanov, ne vemo prav nič podrobnejšega. Takisto ni znano, kako so bile urejene knjižnice

kapucinskega, avguštinskega, diskalceatskega in jezuitskega samostana v Ljubljani. Iz 17. in 18. stoletja imamo podatke o knjižnicah v gradovih. Največji in najpomembnejši sta bili v knežjem dvorcu v Ljubljani in Valvasorjevi na gradu Vagenspergu. Auerspergov knjižnica je navsezadnje štela 3000 del v 7000 zvezkih. Iz potrebe Academiæ operosorum se je razvila knjižnica v dvorčnem semenišču, kjer so zgradili zanj posebno dvorano, ki je najlepše opremljena knjižnica na slovenskih tleh. Dvorano je poslikal Quaglio. (V knjigi so krasno reproducirani posnetki te naše najlepše biblioteka).

»Ljubljanska semenišna knjižnica« je čisto dosledno enotno zasnovan in izveden knjižnični prostor, ki ustreza idealu knjižnice, kakor se je uveljavil od početka novega veka sem. Njemu so ustrezale tudi samostanske knjižnice, takisto Valvasorjeva in Auerspergov, samo da sta ti dve združevali s knjižnico muzeji. Med l. 1788.—1791. je Ljubljana dobila javno knjižnico v tedanjem frančiškanskem samostanu na Vodni-kovnem trgu. Po potresu so del te knjižnice spravili v muzej, drugi del pa v prostore državne gimnazije v Beethovnovi ulici. Leta 1907. sta se razkosana dela nekdanje javne knjižnice zopet združila v sedanjih prostorih Državne studijske knjižnice. Ti prostori so bili edini zgrajeni nalašč za knjižnico, toda v času, ko ni morel nihče misliti na pomen in ulogo te knjižnice v bodoči narodni državi. Vrh tega je projektant popolnoma izločil iz svojih osnutkov reprezentativno stremeljenje in je premalo upošteval potrebo varnosti, tako da so sedanji knjiž-

nični prostori ne glede na pretesen prostor v novih razmerah že sami po sebi daleč od ideala sodobne knjižnice.

Publikacija zaključuje tretji članek dr. Stelčeta »H krizi Državne studijske knjižnice v Ljubljani«. Avtor predvsem ugotavlja (po razpravi dr. Melite Pivec - Stelč) število javnih knjižnic v naši banovini (507 knjižnic s 965.367 zvezki). Državna študijska knjižnica šteje 175.000 zvezkov, okrog 600 inkunabul in okrog 600 rokopisov. Po prevratu je narasla za več kot eno četrtino in bi se ulegla nekako do l. 1950. podvojiti. Če se kaj energičneje ne ukrene in se ji ne ustvari v doglednem času vsem njenim nalogam in verjetnemu bodočemu razvoju ustrežajoča prostorska podlaga, je v najkrajšem času katastrofa neizbežna, ker bo postala knjižnica s svojim ogromnim gradivom sploh imobilna; knjige bo mogoče samo še magacinirati, zaradi nemogoče manipulacije pa se ne bodo mogle več izposojevati.

Tako je stanje, in lena publikacija, ki jo je izdal mojster Plečnik v zvezi s svojim projektom, prihaja kot vox clamantis, upajmo da ne — in deserto. Zgraditev novega poslopja za našo osrednjo knjižnico je nuja naloga naše slovanske in preko nje jugoslovanske kulture, zato je ne smemo pozabiti niti v sedanjih težkih časih. Plečnikov načrt nam vzbuja prived bodoče velike palače v eni najstarejših četrti Ljubljane. Nova palača ne bo ustrezala samo potrebam razvijajočega se študijskega dela in življenja v našem univerzitetnem mestu, marveč bo tudi varovalka vse slovanske knjižnice, revialne in časniške produkcije, ki

je po prevratu tako narasla, da smo se po vsej verjetnosti približali prvim deželam v svetovni knjižni produkciji (Norveška, Češkoslovaška in dr.). Sprito tolikga razmaha naše tiskane besede niso sedanji prostori naš osrednje knjižnice samo pretesni, marveč tudi preveč klavni: knjižni magacini, nič drugega. Če pomislimo, da je nekdanja licejska v prejšnji malomestni Ljubljani imela v svoji čitalnici 60 prostorov, medtem ko jih ima sedanja študijska knjižnica v vseučiliški Ljubljani samo 18, moramo priznati upravičenost zahteve, da dobimo naša osrednja biblioteka nove prostore po Plečnikovem načrtu.

Tako razširjena, povečana, sodobno urejena knjižnica je nuja potreba in neizogibna kompletacija mesta, ki ima in hoče imeti univerzo, ne glede na svojski značaj Ljubljane, ki zavzema povrh tega še središnji položaj v vsem slovenskem kulturnem življenju in se po svoji državni važnosti pridružuje Beogradu in Zagrebu. S širšega vidika, objemajočega celotnost jugoslovanske zemlje, pa tako poslopje ni samo posebna slovanska potreba, marveč je v Ljubljani — v bližini dveh tujih držav — tudi potreba celotne kulturne reprezentance in bo trajni vir skupnih koristi.

Nemčija v zrcalu novih knjig

Mnoge uganke o današnji Nemčiji nam rešujejo štiri knjige, ki so v zadnjem času izšle v beograjski založbi »Nolit«. Te knjige je v pravem pomenu besede napisalo živ-

Danes zvečer ob 20.30 uri velika nočna mednarodna tekma

FC Wien (Nicholson) : SK Ilirija

Igrišče SK Ilirije.

Ob vsakem vremenu.

Domače vesti

• **Društvo prijateljev Poljske.** V Beogradu je bilo te dni ustanovljeno »Društvo prijateljev Poljske« v srbo čim bolj-šega spoznavanja obeh sorodnih slovanskih narodov. Pristojno ministarstvo je potrdilo pravila društva.

• **Don Frano Bulić v Rogoški Slatini.** V Rogoški Slatini je na svoje vsakoletno zdraviljenje prispel monsignor Frano Bulić, ki je te dni nastopil 85. leto svojega življenja. Kljub visoki starosti pa je za- služni znanstvenik še vedno čil in zdrav.

• **Petdesetletnica izselskega gasilnega društva.** Dne 13. avgusta se bo vršil župni zlet na Ig pri Ljubljani, združen s prosla-vo petdesetletnice izselskega gasilnega društva in blagoslovitvijo nove motorne brigadne. Pokroviteljstvo nad proslavo je prevzel g. minister Ivan Pucelj.

• **V inženjersko podoficirsko šolo v Mariboru** bo letos sprejetih 80 mladenčev iz vojske in civila v starosti 17 do 21 let. Prošnje sprejema do 15. septembra komandant omenjene šole.

• **Zanimiva prireditev v Rogoški Slatini.** V nedeljo 6. t. m. prirediti mlade plešne umetnice Legenstein Lili in Hahn Ljilja gojenke plešne akademije budimpeštanske opere, večer klasičnih in ekscentričnih plesov v dvorani Zdraviliškega doma. Začetek ob 20.30.

• **Zaradi bogatega rudnika »Marljac«** v Završju pri Varaždinu se je, kakor smo že poročali, vodila pred sodiščem v Varaždinu dolgotrajna razprava med doseda- njima izkoriščevalcema prirodnega boga- stva v varaždinski okolici, Poznanovičem in Daskalovičem. Oba sta bila dobra kom- panjona, dokler niso strokovnjaki ugotovi- li, da je rudnik »Marljac« v Završju vreden okrog 500 milijonov dinarjev. Vsa raz- prava je temeljila na sprih zaradi last- ninske pravice do posameznih premogov- nih delov in se je naposled končala s tem, da je odrejen sekvester nad rudnikom v Završju. Kakor smo že poročali, je bilo pri tem rudniku zaposlenih še nedavno okrog 200 delavcev, kar je bilo v veliko korist siromašni okolici. Čim pa so nastale lastninske pravice, je rudnik nehaj obrat- ovati in so vsi delavci izgubili svoj skromni zaslužek. Ta pravda zaradi boga- tega rudnika nam nudi nove dokaze o vzrokih strašne bede naših rudarskih de- lavcev.

• **Lažna kneginja Lichtensteinska** je od slavohepnega faktorja velike praške ti- skarne »Narodne politike«, Jirojina Jova- novića poleg tega, kar je dobil pri prodaji svoje hiše v Pragi, od l. 1926. naprej iz- vabila vsega skupaj okrog četrta milijona čeških kron. Praška policija se čudi, na kak način je mogla 40 letna sleparica, nek- danja dekla, preslepiti človeka, ki je imel tolike uspehe v svoji stroki. To kri- minalistično izigravanje visokega plemi- škega naslova je zanimivo zlasti zaradi te- ga, ker so bila vsa pisma početa kmečaz- pisana zelo nerodno z neokretno roko ne- ke bivše dekline, ki je bila v tej veliki sle- pariji zaveznica Marije Blinove. Policija v Pragi ima v svoji zbirki okrog 300 takih pism od leta 1926. naprej in se v enem takem pismu tudi govori, kako bo stari knez prijatelja in zaščitnika svoje hčerke adoptiral in kako mu bo pripomogel tudi od tega, da bo postal adjutant jugosloven- skega kralja.

• **Pri nas ukradeni in na Madžarskem najdeni konji.** Iz Prekmurja nam poročajo Od nedelje na ponedeljek so lopovi ukradi- li pri županu g. Matjašu v Dolini dva le- pa konja. Bnega je bil župan kupil v Len- davi od nekega oficirja za visoko vsoto. Sam pa je imel že doma dve lepi kobili, s katerimi se je rad pokazal ob nedeljah v Lengavi. V ponedeljek zjutraj pa se je do- mači sim zbudil precej presenečen, ko je opazil, da je v hlevu le starejša kobila, ostala dva iskra konjica pa sta ponoči iz- ginila, čeprav je sin spal v hlevu... Tatvi- no so takoj prijavili žandarmeriji, ki se je podala na zasledovanje. Sled je vodila proti Murski Šumi in čez mejo na Madžar- sko. Takoj so bile naprošene tudi madžar- ske oblasti za zasledovanje. In res so ta- tovi prišli v roke pravice. Madžarska žan- darmerija je zasledila ukradeni konja pri Letini (precej daleč od meje), kjer sta bila že vprežena v voz in so ju lopovi gnali proti notranjosti Madžarske, da bi ju tam prodali. V tork zjutraj sta bila konja na meji pri Pincici komisijsko prevzeta v last župana Matjaša. Imena tatov, ki so zaenkrat v madžarskih zaporih, še niso znana.

• **Izlet na Sušak, Crikvenico, Piličevka Jezera** tri dni: 13., 14. in 15. t. m. Odhod ob 4. zjutraj 13. t. m. Prihod 15. t. m. zvečer. Impred kavarne »Evrope«, Ljubla- na.

V nedeljo 8588
JAVEN NASTOP
SOKOLA V ŠKOFJI LOKI

POPOLNA POGODBA

v smislu zavarovalnega zakona in ne ka- ka prostovoljna podpora ali dajatev je za vsakega naročnika »Jutra« nezgodno zavarovanje pri Zavarovalnici »Triglava«. Vi še niste naročnik?

PROTI SONČNIH PEG ?
ORISOL CREME

ljenje. Nudijo nam nazorni pouk o Nem- čiji, da si boljše kar ne moremo željeti. Prva knjiga: Ernst Erich Not: Najamna ku- čerina (Die Mietskasernen) je roman mladih ljudi. Opisuje nam življenje mladenčev iz siromašne rodbine, ki so bili deležni sre- dnehloške izobrazbe po geslu, katerega je nova Nemčija toliko naglašala: Sposobnim so odprta vsa pota. Vidimo pa, da mladina, ki trpi strašno bedo v kasarnah najemni- kov, trpi tudi v šolah, kajti tudi v novi Nemčiji so šole ostale privilegij premožnih in oblastnih. Iz te verne življenjske slike vidimo nadalje, kako so vsa pota odprta onim, ki so bili že prej oblastni v najemni- ških kasarnah. Nazorno je opisano, kako si mladina krčevito išče poti iz zadušljivega ozračja doma in šole ter se da zapeljati tudi od uniformiranih fašističnih organizacij sa- mo zaradi tega, ker predstavljajo tej bedni in tlačeni mladini nekaj popolnoma novega. Izkaže pa se udi to za navadno laž, kakor so se izkazala vsa druga svobodna pota, in potem se doznajajo tragedije. Eden izmed opisanih srednješolcev se ustrelli, drugi se zateče k intenzivnemu delu, tretji pa postane v mrznji do vseh laži in v svojem sar- kazmu močan in odporen.

Druge psihološko dovršena knjiga je ro- man nemškega pravosodja, Ernsta Ottwal- ta spis: Jer oni znajo šta čine (Denn sie wissen was Sie tun). To delo je kulturno- republikanski dokument pravosodja povojne nemške Nemčije, ki si je izposodila vse cesarske paragrafe in jih je še izpopol- nila z novimi, da bi bolje služila staremu

duha. Če služabniki tega pravosodja kdaj govorijo o slabih zakonih in sploh o napakah pravosodja, jemljejo vedno za primer usta- vo republikanske Nemčije, v imenu katere izvršujejo svojo službo. Junak romana, Wilhelm Friedrich Dickmann, je eden od tisočih nemških sodnikov, ki bi bil gotovo postal oficir, če bi bila zmagala Nemčija v svetovni vojni. Ker je že v šloveski naravi tako, da mora človek nekajkrat tudi o svo- jem poklicu globlje razmišljati, se Dickmann čisto povprašuje o zvezah med zakoni in med pravico. Tako razmišljanja pa so zelo neprijetna. Dober sodnik je postal šele po- tem, ko si jih je otreel in brez razmišlja- nja zvesto izpolnjeval besede zakonov.

Tretja knjiga je biografija mladega balti- škega Nemca Domele, ki je l. 1926. v raznih nemških mestih nastopal kot pruski prin- c Viljem. Harry Domela je kot begunec po- skušal vse mogoče, da bi se preživel s po- štenim delom. Najraje bi bil vojak, pa so ga v vojaški službi trpeli samo tako dolgo, dokler so rabili oboroženo silo za prevrat- ne poizkuse in za napade na delavske orga- nizacije. V svoji bedi je mladi baltički Ne- mec spoznal vellovajo plemiških naslovov Begunci - plemiči so bili deležni vseh pod- por, on pa je bil prepuščen raznim azilom ulic in policijskim zaporom. Nadel si je za radi tega plemiški naslov in je dobro živel na račun razvilitosti oblastev, družtev in javnosti. Ta sevilnost je šla tako daleč, da mu je asa sugerirala, naj se izda za pre- stolonaslednikovega sina. Pred lažnim prin- cem so se klanjali junkeji, razni podjetniki

na. Prijave poslati takoj, ker se sprejema samo določeno število potnikov. Vožnja stane tja in nazaj 350 Din za osebo, otro- ci do 15. leta imajo polovično. Avtopodjet- je J. Gorican, Tržič.

• **Klub ljubiteljev sportnih psov** sporoča vsem razstavljalcem, da je generalna di- rekcijska državna železnice dovolila polovično vožnjo. Tozadevne legitimacije so bile razposlane vsem članom. Pri odhodu postaji je treba kupiti celo vozovno kar- to, katere velja za povratek iz Celja. Ker je otvoritev razstave dne 6. t. m., je dol- žnost vseh razstavljalcev, da so njihovi psi že na razstavnem prostoru točno ob 8. uri. Ljubljanski razstavljalec se odpeljejo v nedeljo 6. t. m. v vlakom ob 5.31. Odbor bo naprosil ljubljansko direkcijo, da bo dala na razpolago razstavljalcem in za njihove pse poseben vagon.

• **Obledela obleke barva v različnih bar- vah** in pilisira tovarna Jos. Relch.

Iz Ljubljane

• **Upravnik policije na dopustu.** Go- spod upravnik policije Vekoslav Keršovan nastopi danes svoj redni dopust. Za čas odsotnosti ga nadomestuje g. policijski svetnik Karl Pestevsek.

• **Policija za rudarske otroke.** Neznani dobrotnik je pred dnevi poslal policijski stražnici v Šiški v korist pomožni akciji za otroke trboveljskih rudarjev znesek 1000 Din. Na pobudo g. upravnika Keršo- vana med nameščenci uprave policije v isti namen pokrenjena zbirka je vrila 3284 Din. Poleg tega je zbirko velikoščno podprla lastnica prevoznškega podjetja g. Draga Guštinova s zneskom 100 Din. Skupno je torej uprava policije lahko včeraj izročila 4384 Din za pomoč bednim ru- darskim otrokom v roke predsednika OO Rdečega križa dr. Krejčiju. Plemenita ge- sta naše policije zasluži najtoplejšo po- hvalo.

• **Pripravljani odbor poljsko-jugoslo- venskega akademikega kluba** objavlja: Jutri ob 5.53 zjutraj prispe v Ljubljano 60 visokošolov in visokošolcev iz Varšave. Posimsko kolegice in kolege ter vse prija- telje poljskega naroda, da se udeležijo spre- jema na postaji ali da se pridružijo gostom pri dopoldanskem ogledovanju mesta. Zbi- rališče pred hotelom »Metropol« točno ob 8. zjutraj.

• **Zveza mladih intelektualcev v Ljub- ljani,** ki ima svoj sedež v prostorih Dopl- ne trgovske šole v Pražakovi ul. 8-11, (po- leg Miklošičeve ceste) posluje vsak poned- eljek in četrtek v tednu od 19. do 20. ure. Istotam in istočasno posluje Borza dela za inteligenčne poklice. V interesu mladih inteligentov vseh stanov in poklicev, zlasti brezposelnih tovaršev je, da se čimprej priklase, tudi z ozirom na bližajoči se kon- gres.

• **Sestanek ruskih intelektualnih in** manualnih delavcev. V zvezi s kongresom delegatov ruskih intelektualnih in manu- elnih delavcev v Jugoslaviji, ki se bo vr- šil v Beogradu od 6. do 8. t. m., se bosta

Zobozdravnik
DR. A. PRAUNSEIS
zopet redno ordinira

RECEPT za
malinov sok in marmelado

Na 1 kg prebranih malin dodamo ½ litra vode, prekuhamo maso po stresemo na prt. Precejnamu soku dodamo na vsak kg po ½ kg sladkorja ter kuhamo pri- bližno 10 minut. Ohlajenemu soku pa do- damo na vsak kg še po 1 raztopljeno Hadenon-tableto, nakar vlijemo v stekle- nice, katere skrbno zamašimo. Dobiva se
v **DROGERIJI GREGORIČ**
Ljubljana, Prešernova ulica. 8589

Najslajša opereta
ROBERTA STOLZA
PESEM,
POLJUB,
DEKLE

Martha Eggert, Gustav Fröhlich
Fritz Grünbaum
Režija: Geza Bolvary
Dopolnilo: najnovejši Paramount-
tov zvočni tehnik!
Samo danes in jutri!
Znižane letne cene!
Predstave ob 4., 8. in 10. uri.
Elitni kino Matica
Telefon 2124

in tudi oficirji republikanske državne

brambe.
Uganko Hitlerjevega uspeha pa na krat- ko temeljito razložil četrti knjiga, ki jo je episal neki anonimni nemški politik. V tej knjigi je popolnoma razpršena bajka o Hit- lerjevi zmagi in o nacionalni revoluciji. Hit- lerja je izročena nemška država zaradi zmage 13.000 veleposestniških rodbin na 65- milijonem nemškimi narodom. Do te zma- ge pa so pripomogli nemški sodniki a la Dickmann, cesarski oficirji v republikanski vojski in posebej še republikanski državni predsednik, član junkestva, maršal Hinden- burg. Hitler je orodje junkerske zarote pro- ti narodu in državi. Njegova oblast je posled- dica usodnih napak nove republikanske Nemčije, ki je svojo vojsko izročila cesar- skim oficirjem in ki je že večkrat izmzogala iz ljudstva sredstva za emancipacijo razpisnih in nesposobnih pruskih junkejev, namesto da bi bila takrat, ko je imela vso moč, razde- lila veleposestva.

—ar—
Ivan Vrhovnik, »Trnovska župnija« v Ljub- ljani. Pravkar je izšla 448 strani obsegajo- ča, obilno ilustirana in z zemljvidi oprem- ljena knjiga priznanega ljubljanskega zo- dovinarja, gosp. župnika Ivana Vrhovnika »Trnovska župnija« O tem vzornem lokal- no - zgodovinskem spisu, ki je plod dolgo- letnega neumornega raziskavanja in zbir- nja podatkov, bomo priobčili obširnejši re- ferat. Za sedaj samo opozarjamo na knjigo, ki se lahko naroča v gimnaziji na Poljanah, telefon št. 2098.

ustavila na svoji poti v jugoslovensko prestonico tudi v Ljubljani g. predse- dnik centralnega biroa savezov ruskih kr- ščanskih intelektualnih in manualnih de- lavcev v Zenevi A. J. Ladyženski in član tega biroa profesor B. A. Nikolajski. Na prošnjo glavnega zastopnika ženevskega biroja v Jugoslaviji g. Mitkeviča, je pre- sednik Ljubljanske podružnice g. prof. I. J. Željznov sklical sejo upravnega obo- ra svoje podružnice, ki je sklenila, da naj predsednik g. profesor Ivan Željznov iskreno povabi vse člane te podružnice, a kot starosta vse brate Ruskega Škola v Ljubljani, kakor tudi vse člane drugih tu- kajšnjih ruskih društev in vse tu živeče Ruse, da se zanesljivo in polnoštevilno udeležijo sestanka drevi ob 20. v Narodnem domu (vhod z Bielweissove ceste). Smoter sestanka je predvsem, da bo g. predsednik Ladyženski seznanil vse ljubljanske ru- ske emigrante o splošnem pomenu, potre- bi in ciljih teh ruskih društev. Glavni na- men teh društev je ustvariti čvrsto profes-ionalno organizacijo, navdahnjeno s kr- ščanskimi ideali.

• **Brzoturnir ljubljanskega šahovske- ga kluba.** Jutri, v petek ob pol 20. bo v kavarni »Evropi« brzoturnir za prvenstvo avgusta. Tudi to pot bodo prva tri mesta nasrajena z lepimi knjigami, ki jih je daro- vala založba »Modra ptica«. Pridite v polnem številu.

• **O bodočnosti Jugoslovenov na Prl.** morskem bo predaval nocoj ob pol 21. dr. Oskar Reya v predsebi telovadnice na re- alni v Vegovi ulici. Predavanje priredi društvo »Tabor«.

Kis za vlaganje sočivja
priznana dober v drogeriji

KANC, nebotičnik in Židovska ulica
• **Seltev tehniškega oddelka banke** uprave. Te dni smo poročali, da se seli tehniški oddelke banke uprave iz svojih dosedanjih prostorov na Novem trgu v druge, lepše prostore Pokojniškega zavo- da v Gledališki ulici. V nočici smo navedli, da je vzrok selitve povzročanje najemne- v Kunstljevih hiši. To ne odgovarja dej- stvu. Najemnina ni bila površana. Tolklo rešnici na ljubo, ker ni bil naš namen de- latiti komu krivico.

• **II. kolonija Kola Jugoslovenskih se- ster** v Ljubljani odide v Dečji dom Franje Tavčarjeve v Kraljevic danes ob 18.20 z glavnega kolodvora. Starši naj pripeljejo otroke pol ure pred odhodom vlaka na kolodvor.

• **Sokoleko društvo štepanja vas po- novno** vabi članstvo ljubljanskih in sosed- njih društev kakor tudi prijatelje Sokol- stva k društveni prireditvi s javnim na- stopom, ki se bo vršila v nedeljo 6. t. m. na letnem telovadišču poleg Sokolskega doma v Štepanji vasi. Sodeluje godba So- kola I. Za društveno članstvo je udeležba obvezna.

• **Šiškarji.** Podružnica Šadljarskega in vrtnarskega društva priredi ogled dre- vesnice kmetijske družbe na Bokavah. V nedeljo 6. t. m. se sestanejo ob novi re- mizji, do kosila smo doma. Kdor le more naj se pridruži.

• **Občni zbor Društva za zgradbo in** vzdrževanje Sokolskega doma na Viču bo v petek 11. t. m. ob 20. v Sokolskem domu z običajnim dnevnim redom. Odbor poziva člane, da se zbrava gotovo udeležijo.

• **Pod tramvaj je padel.** Včeraj okrog pol 12. je korakal po Gradiškem 50 letni go- vornik čuvaj Franc Cerik, doma iz Borovni- ce. Pri Lovšinskih gostilni kjer pelje progat- ik ob hiši, je Cerik stopil s hodnika in skušal prekorati progo, da stopi na dru- go stran. Prav tedaj pa je s precejšnjo br- zino pripeljal po progi v smeri proti Rim- ski cesti tramvajski voz, ki je Cerika po- dri na tla. Voznik je voz takoj na vso moč zavril, a je bilo svedra prepozno. Na vse srečo je pograbila Cerika zaščitna mreža, tako da ni prišel direktno pod kolesa. Ob- ležal pa je dosti hudo poškodovan na gla- vi in po vsem telesu. Utnpel je tudi no- tranje poškodbe ter ima pretresene no- žane. Poškodovanca so nemudoma prepe- ljali v splošno bolnico, kjer bo moral osti precej časa v oskrbi.

• **Zrtev pare je postal v svetilišču** sv. Jožefa na Poljanski cesti 18 letna pe- rica Ema Pekosakova. Okrog 18. je v pra- nici prala perilo. Med delom pa je odpra- ventil za paro, ki ji je v vso silo buhnila v obraz in telo. Prevroča para je Pekosa- kovo hudo obžgala po obrazu in po vsem životu. Rešili so jo šele čez čas, ko so prihiteli na njeno vpitje ženske iz zavoda in jo potegnile iz pralnice. Morali so jo nemudoma prepejati v bolnišnico, kjer so ugotovili prav nevarne poškodbe.

• **Spoznana utopijena.** Šele včeraj so mogli ugotoviti identiteto utopijenke, ki so jo v ponedeljek potegnili iz Ljubja- nice pri Štepanji vasi. In jo pozneje tudi tam pokopali. Uradnik Mirko Hvale je v ponedeljek dopoldne našel v travi ob vo- di legitimacijo na ime Marije Andolško- ve, zraven legitimacije pa kmečko ročno košaro, poleg katere je bilo stresenih ne- kaj suhih gob. Na policijski upravi se je zglasil včeraj zjutraj Ivan Andolšek iz Vel. Lašč, ki je takoj spoznal najdeno košaro za last svoje matere. Povedal je, da je ošla od doma 29. julija ter zašla v Ljub- ljano morda po nesreči ali v trenutni duševni zmedenosti.

• **Poškodba železniških zapornikov.** Po- noči so neznan zlikovec zlomil leseno za- pornico na železniškem prelazu čez Po- ljansko cesto. Železniška uprava trpi 400 Din škode. Neznanec zasleduje policija.

• **Izlet z odprtimi avtobusi na Korosko** in Veliki Klek. Prvi izlet bo 5. in 6. t. m. po naslednjem programu: 5. avgusta odhod iz Ljubljane impred biljetarnice »Putnikac« ob 12.30 preko Jezerskega-Dobria vas in na Klopinsko jezero, kjer bo v hoteli: Obir prenočišče. 6. avgusta odhod s Klopinske- ga jezera v Sincov ves, Velikovec in preko Smihela, Žitave vasi v Jezezno Kapljo. Od- tod povratek zvečer preko Jezerskega v Ljubljano. Vožnja, prenočišča ter potni list in vizum 290 Din za osebo. Drugi izlet bo ob 13. do 15. t. m. v Helligenblut in na Veliki Klek (Grossglockner). Vožnja in prehrana, prenočišča, vključno potni list in vizum 750 Din za osebo. V tej ceni ni všteta taksa za novo cesto na Veliki Klek. Prijavite se čim prej pri »Putnikacu«, ker je samo še nekaj prostorov na razpolago. Zahtevajte prospekte »Autobusni izlet«.

• **Gozdarstvo učni zavod.** pred g. Gärtn- erjev tečaj, ki že več desetletij slavi po svojih izvršnih učnih uspehih, vstopje dne 3., 4. in 5. t. m. ob 8. do 12. dopoldne in ob 2. do 5. popoldne. Nunska ulica 19. Od 16. t. m. dalje vsak dan od pol 4. do pol 6. Učni honorar zelo zmern. Sprejema samo gojenke. Število gojenk omejeno.

• **Turistovske spraje.** močne in poceni dobite pri P. Magdici, Aleksandrova cesta.

• **Lepi dobinki Vas** še vedno čakajo, in sicer na veselici šentjakobskega poveljskega društva, ki se je morala zaradi slabega vremena minilo nedeljo prelazi na to ne- deljo 6. t. m. in se bo vršila na vrtu g. Marenčeta na Dolenski cesti. Prijazno vabljeni vsi!

• **Najden bicikelj.** Na županstvu ob- čine Tomišelj se nahaja bicikelj, najden v noči 3. julija t. l. na banovinski cesti od Bresta proti Igu. Lastnik naj se zglaši.

Iz Maribora

Mariborski teden

Nastop Marija Simenca in Erike Druzo- vičeve. V času »Mariborskega tedna« bo- sta tudi dva vokalna koncerta na prostem. Na enem bo nastopil g. Mario Simenc, na drugem pa mariborska rojakinja gđ. Eri- ka Druzovičeva.

Na kuncerejski razstavi v okviru »Mar- iborskega tedna« bo razstavljenih nad 100 živali, predstavljajočih 20 pasem in pa ko- žuhovina iz zajčjih kož. Istočasno bo 13. t. m. v Mariboru kongres kuncerejev iz vse države ter bo ob tej priliki ustanov- ljena enotna zveza teh društev. Ustanovni občni zbor zveza bo ob 10. uri v Narod- nem domu.

Velike veslaške tekme za prvenstvo Ma- ribora bo priredil v nedeljo 6. t. m. ob 9. na Dravi »Stuđenski sportni klub«. Na predvečer bo ob 20. uri baklada na Dravi. Veliko sokolsko akademijo bo priredila v času »Mariborskega tedna« mariborska sokolska župa.

Senzacija »Mariborskega tedna« bo ne- dvomno mednarodno propagandno skaka- nje na »Mariborskem otoku« v nedeljo 13. t. m. ob 16. Sodelovali bodo reprezentanti Avstrije, evropska prava Staudinger in Elpljeva ter jugoslovenska elita.

Vozne olajšave za udeležence »Maribor- skega tedna« znašajo 50 odst. redne tarife na vseh železnica v državi, in sicer za odhod z domačih odhodnih postaj v dne 8., 9., 10. in 11. t. m. ter za povratek iz Maribora v dne 11., 12., 13. in 14. t. m. Ob odhodu z doma je kupiti celo vozno karto, ki se v Mariboru ne odda in velja za povratek, toda le z železniškim žigom in s potrdilom »Mariborskega tedna«. Ino- zemski obiskovalci imajo znižane pristoi- bine za vizum. Na parobrodih je 50 odst. popust veljaven za odhod v času od 29. julija do 14. t. m., za povratek pa v času od 6. do 21. t. m., in sicer na vseh jugo- slovenskih paroplovih družbah. Na praz- nik 15. t. m. bo na »Mariborskem otoku« velika ljudska veselica.

Velike strelske tekme bodo v Mariboru o priliki »Mariborskega tedna« v dne 13., 14. in 15. t. m.

• **Spominška razstava neosvobojenega ozemlja** bo v času »Mariborskega tedna« in jo bo priredilo emigrantsko društvo »Nanos«, ki hoče seznaniti našo širšo jav- nost s preteklostjo, sedanjostjo, kraji in življenjem naših bratov onran meje. Vsi zavedni Primorci in sploh vsi, ki so v po- sedli kakega pomembnega spomina, slik, knjig in drugih tožadnih predmetov, se prošijo, da jih posodijo društvu, ki pre- vname vso odgovornost. Vsi ti predmeti naj se prinesejo v društveno sobo »Na- nosa« v restavracijo »Union« na Aleksan- drovi cesti med 18. in 21. ur.

• **Velika narodna manifestacija** ob mejl. Narodna Odrbana poziva vse svoje člane in prijatelje, da se udeležijo v čim večjem številu skupnega izleta vseh na- cionalnih organizacij v nedeljo 6. t. m. k Sv. Duhu na Ostrm vrhu.

• **Okrajno talništvo JNS v Mariboru** sporoča, da bo drevi ob 19. v Klemenč- kovi gostilni »Pri belih zastavi« v Studen- cih ustanovni občni zbor krajeve organi- zacije JNS za Studence. Na zboru bo po- ročal o delovanju stranke narodni poslanec g. Anton Krejči, navzoč bo pa tudi okraj- ni glavar g. Milan Makar. Pridite polno- številno!

• **Občni zbor JNS za V. mestni okraj** bo drevi ob 20. v gostilni »Pri Vinjavcu« na vogalu Frankopanske ulice in Dvočakov- ce.

• **Važen sestanek emigrantov skicuje** društvo »Nanos« drevi v društvenih pro- storih v »Unionu«. Obvezno za vse član- stvo. Obenem se vsi člani opozarjajo, da se polnoštevilno udeležijo velikega izleta nacionalnih društev k Sv. Duhu na Ostrm vrhu.

• **Iz vodstva mariborske bolnišnice.** Pred dnevi je nastopil svoj enomesečni dopust upravnik mariborske bolnišnice g. dr. Fric Vrečko in se bo vrnil 18. t. m. V času njegove odsotnosti ga zastopa doc- ent g. dr. Ivan Matko, šef internega od- dela.

• **Zdravniška vest.** Sekundarji na od- delku za očene, ušesne in nosne bolezni v tukajšnji bolnici g. dr. Sava Aleksič je položil te dni v ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje izpit za spe- cialista za nosne, vratne in ušesne bolezni.

• **Zaključni izpiti na gozdarski šoli.** Mariborska državna gozdarska šola je za- ključila te dni svoj edini še obstoječi let- niški s končnimi izpiti, ki so jih izdelali vsi gojenči. V četrtek so bili pismeni iz- piti iz vzgoje, varstva in izkoriščanja go- zlov ter iz gozdne ter lovške zakonodaje. V petek so bili ustumni izpiti pred komi- sijo, ki ji je predsedoval odposlanec ban- ske uprave inž. Karel Tavčar, višji go- zdarski svetnik, člani pa so bili v. gozd. svetnik Zmago Ziemfeld, direktor šole, v. gozd. svet. inž. Janko Urbas, gozdarski re- ferent sreskega načelstva v Mariboru in gozdarski pristav inž. Stanko Sotošek. V soboto so bili terenski izpiti na Pohorju. Zaključna slovesnost s razdelitvijo spriče- val je bila v ponedeljek zjutraj in sta ime- la ob tej priložnosti primerena nagovora banovinski odposlanec inž. Tavčar in di- rektor zavoda inž. Ziemfeld. Z odliko sta izdelala Martin točnik iz Jelovca pri Makolah in Franc Sotič iz Občini nad Tr- stom, s prav dobrim, dobrim in zadostnim uspehom pa so končali šolsko leto gojenč Daniel Adamič iz Zable vasi pri Novem mestu, Josip Černic iz Koševavra na Ko- rokem, Henrik Ferjančič s Šmarjetne go- re pri Kranju, Franc Fregl iz Frana, Franc Globevnik iz Skočjana, Robert Ko- ren iz Konjice, Simon Kröpič iz Zlatolice na Dravskem polju, Anton Lobnik iz Spo- dajih Hoč, Friderik Pospilji iz Drage pri Kočevju, Rudolf Rebselj iz Dob pri Ko- stanjevič in Franc Urbančič iz Gorice.

• **U. Društva jugoslovenskih akademi- kov v Mariboru.** Odborova seja drevi ob 20. v društveni sobi.

a. Redna seja Zveze mladih intelektualcev bo v petek, dne 4. t. m. ob 16. uri v Društvenem lokalu. Udeležba je za vse odbornike strogo obvezna, vabljeni so tudi ostali člani.

a. Smrtna kosa. Umrli je v starosti 72 let ga. Uršula Milkavževa, vdova po železničarju. Pogreb bo danes ob 15.30 iz mrtvašnice mestnega pokopališča na magdalenko pokopališče.

a. Mariborske občinske doklade in davščina. Finančno ministrstvo je dovolilo mariborski mestni občini pobirati v tekočem letu naslednje občinske doklade, pristojbine in samostojne davščine: 1. 45 % doklada na državne neposredne davke, 2. Vse občinske takse kakor lani, 3. Vse lanske komisijske pristojbine za gradbene, obrtne in zdravstveno-higijenske komisije, 4. Dosedanja tržnina z izpremembo za voz sena 10 Din, voz slame, zelja, repe in krompirja pa 15 Din, 5. Lanska seimišna pristojbina, 6. Plovina z izpremembo, da se zniža od 25 na 20 Din, od 12.50 na 10 dinarjev, od 75 na 60 Din, od 25 na 20 Din od 25 na 20 Din v vrstnem redu tarife, 7. Lanska tehtarina, 8. Lanska opominjarina in ruhez, 9. Lanske 8 odst. zamudne obresti, 10. Lanska davščina na prenos nepremičnin in pogodb med živimi, 11. Davščina na vino 1.50 in na vinski mošt 1 Din na liter, 12. Davščina na oslajeno žganje, likerje in špirit po 5 Din od hektolitrske stopnje alkohola, 13. Davščina na šampanjec kakor lani, Založene kleti se ne priznavajo. Stranke morajo vse alkoholne pijače pri donosu v mesto oziroma pripraviti za konzum same priložiti. Le gostilničarji plačajo davščino šele, ko se stavi sod na pipo, 15. Gostilščina 13% od kosmatega majmniškega donosa kakor lani, 16. Lanske 6% kanalščina od kosmatga najemniškega donosa, 17. Lanske 4% vodarina, 18. Lanske vodomerščina, 19. Lanske uvoznina, 20. Lanske davščina na vozila z izpremembo, da znaša za osebne avtomobile za vsakeh začetih 50 kg čiste teže 50 dinarjev in za motorna kolesa z ali brez priklopnega voza za vsakeh začetih 10 kg čiste teže 15 Din, 21. Davščina na pse po 150 Din za psa, Psi čuvajci niso izvezti, 22. Davščina od prirastka na vrednost nepremičnin se zniža za 2% in 23. Vseščinski davek 12% na vstopnico. Mestna občina se ravna po državnih davčnih uravi, Kadar pobera davčna uprava 20%, zaračuna občina 12%, kadar pa davčna uprava 10%, tedaj občina 6%, v primeru oprostitve pa oprošča tudi občina. Kinopodjetja plačajo 8% od vsake vstopnice, kakor lani.

a. Zbor malih mariborskih harmonikarjev bo priredil v nedeljo 6. t. m. ob 18. uri v veliki dvorani Zdraviliškega doma na Bledu pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vis. kraljevičja Andreja velik koncert, na katerem bo nastopilo okrog 30 malih harmonikarjev pod vodstvom g. Vilka Šušteršiča. Organizatorica zbora je ga. Zora Ravnikova.

a. P. n. delodajalci, obračajte se na Borsko dela za Intel. poklice, Delavska zbornica 4. nadst. Uradne ure od 14. do 16. ure.

a. Izsledena tatova koles. Mariborska policija je izsledila neke v Rožmahu 28-letnega Alojza S. iz okolice Ljutomer in prav tako 28-letnega Franca H. iz Bravslavca, ki sta pokradla v zadnjih mesecih mnogo koles po Mariboru in okolici ter jih razprodajala večinoma po Murškem polju in v Prekmurju. Kolesa sta prodajala s pomočjo ponarejenih potrdil opremljenih s štampiljko občine Sv. Benedikt, ki sta jo na ukradla. Policija bi in skoro prišla, pa sta še v zadnjem trenutku zaslužila nevarnost in brez sledu izginila. Občinstvo se opozarja, da takoi v lastnem interesu prijavljaj vsa kolesa, ki jih je morda kupilo od sumljivih oseb.

Iz Celja

a. Gledališka predstava v mestnem parku. Celjski studij, ki je pred dobrih tremi tedni uprizoril v celjskem parku z velikim uspehom Shakespearov »Sen kresne noči«, pripravlja za začetek septembra uprizoritev Novčanovega »Hermana Celjskega« v gledališču na prostem v parku. Poleg članov Celjskega studija bodo sodelovali tudi gostje iz Ljubljane in Maribora.

a. Sestanek vseh članov Celjskega studija in onih, ki so sodelovali pri uprizoritvi »Sna kresne noči«, bo danes ob 20. v Zdravstvenem domu. Vsi naj pridejo točno, ker se bodo ob 20. vrata zaprla.

a. Novinarska vest. Gosp. dr. Ferdinand Hribovšek, urednik lista »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu, ki je po smrti urednika »Deutsche Zeitung« v Celju g. Franca Schauerja začasno prevzel vodstvo »Deutsche Zeitung«, se je ob koncu julija vrnil na svoje prejšnje službeno mesto v Novi Sad. Vodstvo uredništva »Deutsche Zeitung« je l. t. m. prevzel g. dr. Erik Petschauer, kočevski Nemec, ki je zadnja leta bival v Nemčiji.

a. Celjska obrtna nadaljevalna šola. Šolski odbor bo imel danes, v četrtek svoje obračunske in proračunske seje v posredovalnici mestnega magistrata. Seja se bo pričela izjemoma že ob 18.

a. Porciunkula, ki jo obhajajo vsako leto 1. in 2. avgusta v kapucinski cerkvi, je bila letos za četrtino slabše obiskana nego lani. V nasprotju z drugimi leti ni bila letos javljena niti ena žepna tatvina, pač pa je policija aretirala v okolici cerkve in v mestnem parku deset oseb zaradi nespodobnega vedenja in splošne sumljivosti.

a. Nesreča Celjana v Triglavskem gozdu. Včeraj jutraj je prišlo v Celje brzojavno obvestilo, da se je v terek pod Triglavom ponesrečil osmošolec Franc Lečnik, sin juvejlirja g. Antona Lečnika v Celju. Oče in mati ponesrečenca sta se takoj odpravila v Kranjsko goro.

a. Umrli v celjski župniji. V juliju je umrlo v celjski župniji 34 oseb (med temi so bili 4 mrtvoorodni otroci) in sicer 2 v mestu, 25 v javni bolnici in 7 v okoliški občini.

a. Tujski promet. V juliju je obiskalo Celje 1135 tujcev (nasproti 909 v juniju). Samo danes do 18. si lahko v posredovalnici »Jutra« v Celju nabavite srečilo za glavno žrebanje drž. razredne loterije.

Iz škoške Loke V nedeljo

8586

JAVEN NASTOP SOKOLA V ŠKOFJI LOKI

Iz Novega mesta

n. Nadškof dr. Jeglič v Novem mestu. V terek ob pol 15. se je pripeljal v spremstvu kapiteljskega prosta g. K. Cerina in kartuzijanskega opata iz St. Jerneja g. nadškof dr. Jeglič v dolensko prestolnico. Podal se je takoj v kapiteljsko cerkev k sprejemu, ob 15. pa je nadaljeval svojo vožnjo v kartuzijanski samostan Pleterje.

n. Velika proslava na Gorjancih. Dne 14. in 15. avgusta bodo zopet oživilsi naši zeleni Gorjanci. Novomeška podružnica SPD namerava proslaviti 10 letnico prkrsitve Sv. Jere v Trdinov vrh z veliko prireditvijo. 14. t. m. bodo goreli kresovi, naslednji dan, na Veliko maso ob 11. bo uniatska masa na razvalinah Sv. Elje, nato pa proslava in zabava v senci prastarih bukev. Oba dneva bodo vozili avtobusi iz Novega mesta do tovarne v Gorjancih.

n. Debela toča. V terek proti večeru je med kratkim neurjem pričela padati gosta in kakor lešni debela toča. Na vso srečo je padala obenem z dežjem in tako ni napravila velike škode. Večje neurje s točo pa je bilo v šentjernejški okolici, kjer je ledeno zrnje precej poškodovalo poljske sadeže.

Iz Ptuja

J. Po deželi se potika polno sumljivcev, ki se izdajajo za brezposelne, kradejo, kar jim pride pod roko. Pred dnevi je namočila posestnica Drevščak pri Sv. Lovrencu domače perilo ter istega pustila čez noč v čebur v vodi, da se odmoči. Čebur je postavila pred glavna vrata na dvorišču in že je pobral tat za 1200 Din perila. Za popotnico si je privoščil šest kur in enega petelina.

J. Nesreča pri streljanju s možnarji. Stara navada je pri nas, da se pri primicju strelja s možnarji. Preteklo nedeljo se je vršila nova masa pri Sv. Lovrencu. Pri nabijanju možnarja je nastala eksplozija in je dobil 23letni mlinar Vladimir Bogme iz Sv. Lovrenca zelo težke poškodbe po vsem obrazu ter so ga morali danes pripeljati v ptujsko bolnico.

Iz življenja na deželi

ST. ILJ. Prostovoljno gasilno društvo v St. Ilju priredi svojeto letno veselico na vrtu restavracije Baurman. Iz prijaznosti sodeluje mešani zbor Glasbene Matice iz Maribora. Kdor hoče preživeti nekaj lepih ur naj pohiti v nedeljo dne 6. avgusta na severno mejo. Odhod vlaka iz Maribora ob 13.

PREDDVOR. 23. julija se je ustanovila v Predvdvoru strelska družina. Ustanovnega obnega zbora se je udeležilo večje število prebivalcev vasi in iz bližnje okolice. Predsednik pripravljalnega odbora brat Jocić Peter je prisrčno pozdravil vse navzoče, posebno pa delegate uprave strelskega okrožja iz Ljubljane gg. polkovnika Novakovića in člana uprave ljubljanskega okrožja strelskih družin G. polkovnik Novakovića je ob napeti pozornosti zbranih članstva razložil pomen in važnost strelskih družin. Strelci imajo namen bratni svoje, a nikakor ne napadati tuje. G. banski svetnik Orehek je naglasil, da strelske družine absolutno niso proti veri, pač pa zahtevajo, da se na prižnici oznanjuje ljubezen ne pa sovraštvo. Mi gojimo ljubezen do domovine in hočemo nerazdružljivo državo z brati za mejo pod žezlom kralja Aleksandra! — Nato so se delegati poslovali, posebno presrečno se g. polkovnik Novakovića od vseh strelcev, slovenskih planin in bratov Slovencev sploh, ker odhaja na drugo službeno mesto. — Članstvo je soglasno izvolilo za predsednika neumnega Petra Jocića, šolskega upravitelja v Predvdvoru. Gorenjske strelske družine je zastopal referent narednik vodnik g. Ločnikar.

a. Gledališka predstava v mestnem parku. Celjski studij, ki je pred dobrih tremi tedni uprizoril v celjskem parku z velikim uspehom Shakespearov »Sen kresne noči«, pripravlja za začetek septembra uprizoritev Novčanovega »Hermana Celjskega« v gledališču na prostem v parku. Poleg članov Celjskega studija bodo sodelovali tudi gostje iz Ljubljane in Maribora.

a. Sestanek vseh članov Celjskega studija in onih, ki so sodelovali pri uprizoritvi »Sna kresne noči«, bo danes ob 20. v Zdravstvenem domu. Vsi naj pridejo točno, ker se bodo ob 20. vrata zaprla.

a. Novinarska vest. Gosp. dr. Ferdinand Hribovšek, urednik lista »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu, ki je po smrti urednika »Deutsche Zeitung« v Celju g. Franca Schauerja začasno prevzel vodstvo »Deutsche Zeitung«, se je ob koncu julija vrnil na svoje prejšnje službeno mesto v Novi Sad. Vodstvo uredništva »Deutsche Zeitung« je l. t. m. prevzel g. dr. Erik Petschauer, kočevski Nemec, ki je zadnja leta bival v Nemčiji.

a. Celjska obrtna nadaljevalna šola. Šolski odbor bo imel danes, v četrtek svoje obračunske in proračunske seje v posredovalnici mestnega magistrata. Seja se bo pričela izjemoma že ob 18.

a. Porciunkula, ki jo obhajajo vsako leto 1. in 2. avgusta v kapucinski cerkvi, je bila letos za četrtino slabše obiskana nego lani. V nasprotju z drugimi leti ni bila letos javljena niti ena žepna tatvina, pač pa je policija aretirala v okolici cerkve in v mestnem parku deset oseb zaradi nespodobnega vedenja in splošne sumljivosti.

a. Nesreča Celjana v Triglavskem gozdu. Včeraj jutraj je prišlo v Celje brzojavno obvestilo, da se je v terek pod Triglavom ponesrečil osmošolec Franc Lečnik, sin juvejlirja g. Antona Lečnika v Celju. Oče in mati ponesrečenca sta se takoj odpravila v Kranjsko goro.

a. Umrli v celjski župniji. V juliju je umrlo v celjski župniji 34 oseb (med temi so bili 4 mrtvoorodni otroci) in sicer 2 v mestu, 25 v javni bolnici in 7 v okoliški občini.

a. Tujski promet. V juliju je obiskalo Celje 1135 tujcev (nasproti 909 v juniju). Samo danes do 18. si lahko v posredovalnici »Jutra« v Celju nabavite srečilo za glavno žrebanje drž. razredne loterije.

a. Smrtna kosa. Umrli je v starosti 72 let ga. Uršula Milkavževa, vdova po železničarju. Pogreb bo danes ob 15.30 iz mrtvašnice mestnega pokopališča na magdalenko pokopališče.

a. Mariborske občinske doklade in davščina. Finančno ministrstvo je dovolilo mariborski mestni občini pobirati v tekočem letu naslednje občinske doklade, pristojbine in samostojne davščine: 1. 45 % doklada na državne neposredne davke, 2. Vse občinske takse kakor lani, 3. Vse lanske komisijske pristojbine za gradbene, obrtne in zdravstveno-higijenske komisije, 4. Dosedanja tržnina z izpremembo za voz sena 10 Din, voz slame, zelja, repe in krompirja pa 15 Din, 5. Lanska seimišna pristojbina, 6. Plovina z izpremembo, da se zniža od 25 na 20 Din, od 12.50 na 10 dinarjev, od 75 na 60 Din, od 25 na 20 Din od 25 na 20 Din v vrstnem redu tarife, 7. Lanska tehtarina, 8. Lanska opominjarina in ruhez, 9. Lanske 8 odst. zamudne obresti, 10. Lanska davščina na prenos nepremičnin in pogodb med živimi, 11. Davščina na vino 1.50 in na vinski mošt 1 Din na liter, 12. Davščina na oslajeno žganje, likerje in špirit po 5 Din od hektolitrske stopnje alkohola, 13. Davščina na šampanjec kakor lani, Založene kleti se ne priznavajo. Stranke morajo vse alkoholne pijače pri donosu v mesto oziroma pripraviti za konzum same priložiti. Le gostilničarji plačajo davščino šele, ko se stavi sod na pipo, 15. Gostilščina 13% od kosmatga majmniškega donosa kakor lani, 16. Lanske 6% kanalščina od kosmatga najemniškega donosa, 17. Lanske 4% vodarina, 18. Lanske vodomerščina, 19. Lanske uvoznina, 20. Lanske davščina na vozila z izpremembo, da znaša za osebne avtomobile za vsakeh začetih 50 kg čiste teže 50 dinarjev in za motorna kolesa z ali brez priklopnega voza za vsakeh začetih 10 kg čiste teže 15 Din, 21. Davščina na pse po 150 Din za psa, Psi čuvajci niso izvezti, 22. Davščina od prirastka na vrednost nepremičnin se zniža za 2% in 23. Vseščinski davek 12% na vstopnico. Mestna občina se ravna po državnih davčnih uravi, Kadar pobera davčna uprava 20%, zaračuna občina 12%, kadar pa davčna uprava 10%, tedaj občina 6%, v primeru oprostitve pa oprošča tudi občina. Kinopodjetja plačajo 8% od vsake vstopnice, kakor lani.

a. Zbor malih mariborskih harmonikarjev bo priredil v nedeljo 6. t. m. ob 18. uri v veliki dvorani Zdraviliškega doma na Bledu pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vis. kraljevičja Andreja velik koncert, na katerem bo nastopilo okrog 30 malih harmonikarjev pod vodstvom g. Vilka Šušteršiča. Organizatorica zbora je ga. Zora Ravnikova.

a. P. n. delodajalci, obračajte se na Borsko dela za Intel. poklice, Delavska zbornica 4. nadst. Uradne ure od 14. do 16. ure.

a. Izsledena tatova koles. Mariborska policija je izsledila neke v Rožmahu 28-letnega Alojza S. iz okolice Ljutomer in prav tako 28-letnega Franca H. iz Bravslavca, ki sta pokradla v zadnjih mesecih mnogo koles po Mariboru in okolici ter jih razprodajala večinoma po Murškem polju in v Prekmurju. Kolesa sta prodajala s pomočjo ponarejenih potrdil opremljenih s štampiljko občine Sv. Benedikt, ki sta jo na ukradla. Policija bi in skoro prišla, pa sta še v zadnjem trenutku zaslužila nevarnost in brez sledu izginila. Občinstvo se opozarja, da takoi v lastnem interesu prijavljaj vsa kolesa, ki jih je morda kupilo od sumljivih oseb.

a. Gledališka predstava v mestnem parku. Celjski studij, ki je pred dobrih tremi tedni uprizoril v celjskem parku z velikim uspehom Shakespearov »Sen kresne noči«, pripravlja za začetek septembra uprizoritev Novčanovega »Hermana Celjskega« v gledališču na prostem v parku. Poleg članov Celjskega studija bodo sodelovali tudi gostje iz Ljubljane in Maribora.

a. Sestanek vseh članov Celjskega studija in onih, ki so sodelovali pri uprizoritvi »Sna kresne noči«, bo danes ob 20. v Zdravstvenem domu. Vsi naj pridejo točno, ker se bodo ob 20. vrata zaprla.

a. Novinarska vest. Gosp. dr. Ferdinand Hribovšek, urednik lista »Deutsches Volksblatt« v Novem Sadu, ki je po smrti urednika »Deutsche Zeitung« v Celju g. Franca Schauerja začasno prevzel vodstvo »Deutsche Zeitung«, se je ob koncu julija vrnil na svoje prejšnje službeno mesto v Novi Sad. Vodstvo uredništva »Deutsche Zeitung« je l. t. m. prevzel g. dr. Erik Petschauer, kočevski Nemec, ki je zadnja leta bival v Nemčiji.

a. Celjska obrtna nadaljevalna šola. Šolski odbor bo imel danes, v četrtek svoje obračunske in proračunske seje v posredovalnici mestnega magistrata. Seja se bo pričela izjemoma že ob 18.

a. Porciunkula, ki jo obhajajo vsako leto 1. in 2. avgusta v kapucinski cerkvi, je bila letos za četrtino slabše obiskana nego lani. V nasprotju z drugimi leti ni bila letos javljena niti ena žepna tatvina, pač pa je policija aretirala v okolici cerkve in v mestnem parku deset oseb zaradi nespodobnega vedenja in splošne sumljivosti.

a. Nesreča Celjana v Triglavskem gozdu. Včeraj jutraj je prišlo v Celje brzojavno obvestilo, da se je v terek pod Triglavom ponesrečil osmošolec Franc Lečnik, sin juvejlirja g. Antona Lečnika v Celju. Oče in mati ponesrečenca sta se takoj odpravila v Kranjsko goro.

a. Umrli v celjski župniji. V juliju je umrlo v celjski župniji 34 oseb (med temi so bili 4 mrtvoorodni otroci) in sicer 2 v mestu, 25 v javni bolnici in 7 v okoliški občini.

Gospodarstvo

Naša trgovina s tujino po posameznih državah

Pretekli teden smo objavili številne podatke o naši trgovini s tujino in prvi polovici letošnjega leta. Izvoz je v tem času znašal, kakor smo poročali, vrednost 1434.2 milijona Din (v prvi polovici lanskega leta 1372.1 milijona Din), a uvoz 1295.4 milijona Din (v prvi polovici lanskega leta 1390.4 milijona Din), tako da znaša prebitok 138.8 milijona Din (lani v enakem času primanjkljaj 18.3 milijona Din). Najglavnejši izvozni predmeti so bili (v milijonih Din): v oklepajih številke za enako dobo l. 1932.: stavbni les 260.5 (210.1), turščica 197.9 (145.0), baker 146.1 (116.5), jaja 116.3 (111.5), zemlja in rude 48.4 (40.1), meso 47.2 (47.8), perutnina 42.9 (34.3) in tobak 32.3 (152.7). Najglavnejši uvozni predmeti pa so bili (v milijonih Din): v oklepajih številke za enako dobo l. 1932.: bombažno predvilo 145.2 (98.5), bombažno tkanino 99.6 (113.1), sirov bombaž 87.9 (59.9), volnene tkanine 51.0 (68.2), kava 40.4 (41.5), stroji 37.8 (74.0), elektrotehnični predmeti 31.7 (56.9), riž 31.1 (27.3), volneno predvilo 30.7 (16.4) in evleno predvilo 30.4 (33.7).

Zdaj so znani tudi podatki udeležbe posameznih držav v naši trgovini s tujino. Tudi v prvi polovici letošnjega leta je Italija na prvem mestu kot kupovalka našega blaga. Izvažali smo v glavem v naslednje države (vrednost v milijonih Din): v Italijo 341.6 (238.2 %), v Avstrijo 340.3 (23.73 %), v Nemčijo 196.1 (13.60 %), v Češkoslovaško 91.0 (6.34 %), v Švico 50.3 (3.50 %), v Madžarsko 49.1 (3.43 %), v Grčijo 46.8 (3.27 %), v Belgijo 46.6 (3.25 %), preko Braila 37.3 (2.60 %), v Francijo 33.3 (2.32 %) v Zedinjene države 29.5 (2.06 %), v Poljsko 23.7 (1.65 %), v Anglijo 23.3 (1.63 %), v Španijo 18.1 (1.27 %), v Tunis 17.7 (1.23 %), v Rumunijo 16.1 (1.13 %) in v razne druge države, ki niso dosegle po 1% celotnega izvoza.

Najvažnejše kupovalke našega blaga so bile torej Italija, Avstrija, Nemčija in Češkoslovaška, ki so v prvi polovici leta skup-

no prevzele 67.49 % vrednosti našega izvoza.

Prav tako je pri uvozu Italija na prvem mestu. Uvozili smo (po vrednosti v milijonih Din): iz Italije 209.8 (16.20 %), iz Avstrije 204.7 (15.80 %), iz Nemčije 165.7 (12.80 %), iz Češkoslovaške 158.0 (12.20 %), iz Anglije 144.4 (11.15 %), iz Zedinjenih držav 61.0 (4.71 %), iz Madžarske 54.1 (4.18 %), iz Francije 50.5 (3.90 %), iz Rumunije 36.2 (2.79 %), iz Brazilije 34.4 (2.66 %), iz Britanske Indije 32.5 (2.51 %), iz Švice 31.6 (2.44 %), iz Grčije 16.5 (1.27 %), iz Argentine 15.6 (1.21 %), iz Poljske 15.5 (1.20 %) in iz raznih drugih držav, ki niso dosegle po 1% celotnega uvoza.

Najvažnejše dobaviteljice blaga so nam bile v prvi polovici leta, kakor vidimo, Italija, Avstrija, Nemčija, Češkoslovaška in Anglija, ki so nam prodale po vrednosti skupno 68.15 % vsega uvoženega blaga.

Primerjava prve polovice letošnjega leta s prvima polovicama let 1931. in 1932. nam pokaže naslednjo sliko (vrednost v milijonih Din): samo za države, s katerimi smo imeli večji promet:

Izvoz:	1931.	1932.	1933.
Italija	655.6	950.3	941.6
Avstrija	352.5	243.8	340.3
Nemčija	309.5	137.0	196.1
Češkoslovaška	196.7	178.8	91.0
Švica	85.9	27.3	50.3
Madžarska	182.9	64.6	49.1
Grčija	96.1	52.2	46.8
Belgija	30.9	40.8	46.6
Uvoz:	1931.	1932.	1933.
Italija	275.4	164.2	209.8
Avstrija	408.5	174.7	204.7
Nemčija	487.0	269.8	165.7
Češkoslovaška	437.6	226.3	158.0
Anglija	196.7	102.2	144.4
Zedinj. države	104.1	71.0	61.0
Madžarska	129.1	57.7	54.1
Francija	112.8	67.2	50.5

Davščine za kritje bednostnega sklada drav. banovine

Kraljevska banska uprava razglasa:

Ministrski svet je na seji 27. julija odobril proračun izrednih izdatkov in dohodkov bednostnega sklada dravske banovine za leto 1933/34. uredba glede tega proračuna in pravilnik za kritje izrednih izdatkov proračuna bednostnega sklada. Ta proračun, ki je stopil v veljavo 1. julija letos, znaša 9.000.000 Din izdatkov in toliko dohodkov. Izdatki se nanašajo na javna dela zaradi omejitve brezposelnosti.

V kritje teh izdatkov se pobirajo naslednje davščine: 1. izredna davščina delojemalcev in delodajalcev; 2. izredna davščina na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov, in na čisti dohodek obratov, naštetih v prvi skupini čl. 42. zakona o neposrednih davkih; 3. izredna davščina na taktanje, sejnine itd.; 4. davščina na zaslužek in pokojnine oseb, ki niso pristojne na ozemlju kraljevine Jugoslavije; 6. davščina na ukoriščenje vodnih sil.

Izredno davščino delojemalcev in delodajalcev morajo pobirati službodajalci namencev in delavcev, ki so zavezani s socialnemu zavarovanju, če plačujejo od zaslužka, odnosno meze službeni davek. Davščina znaša 1 in pol odst. od izplačane zneska. 1 in pol odst. sme službodajalec odtegniti delojemalcu ob izplačilu, 1 odst. pa mora plačati službodajalec sam. Celotni znesek se mora odvajati pristojni davčni upravi obenem z službenim davkom. Isto tako se mora ta davščina odvajati pristojni davčni upravi tudi v primerih, ko se plačuje službeni davek v davčnih znakih. Te davščine so zavezane tudi pokojnine iz sredstev samostojnih pokojninskih ustanov, ki morajo davščino odvajati pristojni davčni upravi.

Podjetja, zavezana javnemu polaganju računov, plačujejo od taktanjem, dnevnice, sejnine in drugih podobnih nagrad, ki jih izplačujejo članom upravnega odbora, adzarstva in ravnateljstva, in od provizij raznih vrst, ki jih izplačujejo tretjim osebam, izvzemši potnike, davščino v višini 10 odst. izplačanih zneskov. Tudi ta davščina se odreja pristojni davčni upravi, in sicer takoj za vsak primer posebej.

Za zaposlene osebe, ki niso pristojne na ozemlju kraljevine Jugoslavije, se plačuje od prejemkov, ki jih dobivajo na ozemlju dravske banovine, davščina v iznosu 1 odst. pri mesečnih prejemkih 2500 do 3500 dinarjev. Za vsakeh nadaljnjih polnih 1000 dinarjev mesečno se davčna stopnja zviša na pol odst., vendar pa ne sme znašati več kakor 12 odst. Od prejemkov izpod 2500 Din se ta davščina ne plačuje. Če se prejemki izplačujejo dnevno ali tedensko, se proračunajo na mesečni znesek, da se ugotovi obveznost plačila te davščine.

Te davščine so zavezane tudi pokojnine tujih državljanov. Službodajalci morajo to davščino odvajati sproti pristojni davčni upravi.

Proračun bednostnega sklada z uredbi in pravilnikom bo objavljen v eni prihodnjih števil »Službenega lista kraljevske banske uprave«.

Naši kmetijski strokovnjaki za napredek kmetijstva

Ljubljana, 2. avgusta.

V vrtem paviljonu restavracije »Pri levcu« se je danes dopoldne vršila anketa Društva kmetijskih strokovnjakov o raznih aktualnih vprašanjih, ki jih je kmetijstva in organizacije. Zborovalci se so pri predsedniku društva g. Ivo Sanič.

Sklenjeno je bilo, da se Boletova brošura, ki obravnava obsestne nasade, ponudi v nakup banovini. Zanimiv je bil referat g. Nemca o drevesnicah za vinske ege. Predavatelj je poudarjal nujno potrebo drevesnic v višini od 700 do 800 m. ker so dolinske mladice, ki jih dobivajo na primer naš gorenjski kmetje, zanemorne. Korenine je treba že v mladosti prilagoditi zemlji in višinskim razmeram. Ker po dolinah ne zraste dovolj sadja za izvoz, je treba izrabiti tudi višje ležeče kraje, ki imajo za sadjarstvo ugodno nočanje. V mnogih krajih štajerske, zlasti

okolj Gornjega grada, je dovolj visoko ležečih krajev, kjer prav dobro uspevajo nekatere vrste žitnega sadja. Vsi govrniki so poudarjali važnost takih drevesnic, ki naj bi se napravile v več krajih v višini od 900 do 1000 m. Društvo bo predložilo poročilo banski upravi v proučevanje.

Iz življenja in sveta

Vročina in njene nevarnosti

Prva pomoč pri sončarici — Naša hrana, obleka in stanovanje v pasjih dneh

Vročinska kap, sončarica in kožne opekline so najčešče nevarnosti vročinskih valov.

Sončarica nastane pod vplivom sonca na glavo, zlasti na plečasto glavo. Pri tem nastanejo vnetja v možganskih kožicah, ki povzročajo bolečine, slabosti in bljuvanje, včasih tudi duševne motnje.

Vročinska kap se pojavlja zlasti v so-parnem vremenu, ki otežuje zaradi prevleke vlage v zraku kožno dihanje. Kri se pregreje, kar povzroča v lažjih primerih glavobol in utrujenost, v težjih pa nezavest, kap. Višja starost, toščavost, alkohol in pomanjkanje vode pospešujejo to nevarnost.

Prva pomoč pri sončarici in vročinski kapi je ta, da spravimo pacienta v senco in na hladnejši kraj na prostem, da ga osvobodimo tesnih oblačil, mu pomagamo mrzle obkladke na čelo, na srce, nalahko okoli vratu, mu umivamo telo s hladno vodo in pahljamo zrak. Če pacient ni izgubil zavesti, mu v presledkih dajemo večje množine mrzle vode ali limonade. Težki primeri zahtevajo na vsak način zdravnika.

Sončni opeklin se človek lahko izogne, če se predolgo ne sonči (zlasti ne prve kratki in s polnim želodcem), če skrbi za čiščo izmenjavo svetlobe in sence ter si

kožo namaže s primernim praškom ali mazilom — a to seveda pred sončno kopeljo. Težke kožne opekline povzročijo lahko smrt.

Kar se tiče našega zadržanja v vročih dneh, pazimo predvsem na jed, ki ne sme biti premasna. Sadje, solate, zelenjava naj prevladujejo v hrani; preveč vode in ledu je brez pomena, ker povzročata po trenutnem ohlajenju tem več znojenja. Za želo in ohladitev je priporočljivejša čista zela toplega čaja ali vroče limonade, ker ohladi telo kmalu za daljši čas. Mrzle kopeli imajo samo trenutni učinek, veliko temeljiteje ohladijo parne kopeli s sledenjo kratko ohlajitvijo po ruskem načinu ali zelo vroče kopeli.

Obleka bodi svetla, lahka, udobna, po možnosti iz luknjčevega platna, ker pospešuje izparitev znoja. Odprti vrat pri srcah bi moral biti poleti prav tako pravilo kakor to, da bi morali ostaviti suknjič doma.

Stanovanje bi morali podnevi in ponoči zračiti in le okna, v katere se oprta sonce, bi morali zapirati. Za ohladitev prostorov nam rabijo izobesene mokre cunje ali pa pomočenje tal.

Plavalosci so posebno občutljivi za sončne žarke, zato pa naj tem bolj pazijo na ta pravila.

„Hiša miru“

Holandski profesor Zwardemacker, ki je silno občutljiv za vsak ropot, si je dal zgraditi na periferiji Amsterdama hišo, o kateri pravi, da je sanjal že od svojih najmlajših let.

Ta hiša sestoji iz treh prostorov, ki so vzdani drug v drugega. Stene teh prostorov so precej komplicirano sestavljene iz več plasti različnega materiala. Za vnanjim zidom je brezračen prostor, nato sledi spet zid iz peščenca, ki je obložen s plastjo iz žime, ki jo veže stearin. Za žimo pride lesen opaž in šele na tega plast ometa iz posebnega peska.

Čudaskemu učenjaku to še vedno ni zadostovalo, pa je dal stene pokriti še s debelimi preprogami. Tudi okna so takšna, da ne pride najmanjši delec zraka skozi nje, kadar so zaprta, a če učenjak dela in eksperimentira, si jih zastre še s posebno debelimi portierami.

Spomenik namurskemu branilcu

V prisotnosti belgijskega prestolonaslednika in drugih odličnih belgijskih in francoskih osebnosti so odkrili v Namuru spomenik branilcu tega mesta, generalu baronu Michelu du Faing d'Algremonu.

ki je, kakor pripovedujejo napisi na spomeniku, v avgustu 1. 1914. s 37.000 Belgijci in tremi francoskimi bataljoni ustavil silovit napad nemških čet, ki so štele 153 tisoč mož in 596 topov.

Pri Namuru, ki je tudi pozneje v svetovni vojni igral veliko vlogo, se je prvič razbilo nemško prodiranje na francosko-belgijsko ozemlje, ki je nemško armado privedlo že v bližino Pariza, in ta poraz je bil odločilen za ves nadaljnji potek velike vojne.

Bojkot velesejma v Lipskem

»Daily Herald« poroča, da si vodstvo velesejma v Lipskem na vse kriplje prizadeva, da bi pridobil čim več angleških trgovcev za obisk lipskega velesejma. V prejšnjih letih se je namreč v Angliji udomačila navada, da so ondodni trgovci, zlasti prodajalci igrač in galanterijske robe prihajali nakupovat svoje potrebe v Lipsko.

Letos bodo ti kupci popolnoma izostali, ker angleški trgovci ne želijo imeti poslovnih zvez z nacionalistično Nemčijo danes kova. Lipski velesejem bojkotirajo zaradi znanih razmer tudi trgovci iz drugih dežel, zlasti iz Francije, Holandske, Belgije, Češkoslovaške in Poljske. V Lipskem računajo zaradi tega komaj z eno tretjino običajnih obiskovalcev.

Cenena prenočišča na francoskih železnica

1. avgusta je franc. vzhodna železnica med Parizom in Alzacijo ter Vogezi dobila posnemanja vredno novost, namreč cenena prenočišča. Z enostavnim doplačilom 25 frankov lahko spi potnik v vagonu I. razreda kakor v spalnem vagonu.

Doplačilo je tako skromno in nudi potniku tako lepo priložnost za spanje, da se je bodo poslužili pač vsi, ki se peljejo v kakšen oddaljenejši kraj. Tako je Francija tudi v prometu pokazala, kako velja ravnati v današnji gospodarski krizi, da si železnica ohrani naklonjenost potujočega občinstva.

neizogibno povzročiti možganske bolezni; že sam pogled na dreveči vlak more to povzročiti, zato je potrebno zahtevati najmanj to, da se ob obeh strani proge postavi 5 čevljev visoke lesene stene. (Izvedeniško mnenje medicinske fakultete v Erlangenu o železnicih, in sicer 1. 1835, ko so vlakovi drveli še z nezasičeno brzino — 10 do 15 km na uro...)

Gledališki ravnatelji so koke-tirali z ljudskim okusom...

Pred sto leti je stopil takšen ravnatelj pred pričetkom igre pred zastor in izpustil naslednje besede: »V igri, ki jo hočemo predvajati, bi moral biti neki orožnik ubit. Nocoj ga pa ne moremo ubiti, ker je igralec, ki nastopa v njegovi vlogi, obol. V stremljenju, da bi vam nudilo čim več, si ravnateljstvo dovoljuje sporočiti vam, da bosta jutri zvečer v nadomestilo ubita dva žandarija.«

Moderni plesi so vzbujali zgražanje...

Ko je valček z Dunaja začel svojo zmagovito pot po Evropi, je pisal neki dunajski kritik: »Ta plesna prireditelj (starega Johanna Straussa) je bila znorela in nemoralna. Zenske so postale bakhantke, nedolžnost je prestrašeno bežala iz dvorane, smrt se je smejala v pest.« Londonske »Times« so 1816. imenoval valček »inozemski, nasladen ples, katerega nesramno vrtenje in strasti razburjačo gibe, upamo, ne bo trpel noben količjak moralen krožek, čeprav so ga plesali celo na dvoru.«

Češkoslovaški vojni spomenik v Argonih

Argonski odbor je odkril pod predsedstvom generala Gourauda na hribu Haute Chevauchée blizu Varennesa velik spomenik v spomin na hoje v svetovni vojni za padlo od Verduna.

Spomenik vsebuje besedilo, ki se spominja požrtvovalnosti francoskih, angleških, ameriških in italijanskih vojakov za skupno stvar zaveznikov. 30. julija pa so odkrili napis, ki se spominja tudi češkoslovaških borcev za svobodo. Bojev v tem kraju so se namreč pridno udeleževali tudi češkoslovaški legionarji, ki se jih je zdaj spomnila francoska javnost s primerno posvetitvijo.

Nravstvena Romunija

Romunsko ministrstvo za narodno zdravje je izdalo okrožnico, v kateri ugotavlja, da je glavni vzrok padanja morale zaposlovanje mladoletnih deklic v javnih obratih. Zato bodo smele posilmal streči v kavarnah, restavracijah in sličnih obratih samo moški ali pa ženske, ki so že dosegle starost 40 let.

Z ameriške svetovne razstave

Nočna razsvetljava svetovne razstave v Chicagu

Vse je že bilo na tem svetu

Hišni gospodarji niso pometali pred svojim pragom...

Dunajski mestni svet je izdal 21. decembra 1753. naslednjo odredbo:

»Na najvišje povelje je treba v bodoče skrbeti za večjo snago na ulicah. V to svrhu se bo vsakokrat oglašil zvonec, da bo mogel vsakdo poskrbeti za pometanje pred svojim pragom.«

Moda je zahtevala svoje žrtve.

Johna Hetheringtona so privedli včeraj pred župana, ker je zbujal zgražanje in nemir na javni ulici. Dokazano je, da se je pojavil na cesti s klobukom na glavi, ki ga je imenoval svileni klobuk, z visoko zgradbo bleščeče vnanjosti, ki je bila pripravna, da spravi bojazljiva bitja v grozo. Dejanjsko so nekateri policisti izpovedali, da so neke ženske ob pogledu nanj omedele, otroci so vpili in enega iz množice, ki se je bila zbrala, so vrgli na tla in si je desno roko zlomila. (Londonske »Times« 1. 1796. o izumitelju cilindra.)

Kavarne so že star izum...

Prva kavarna se je rodila v dobi vsokega baroka. 1. 1652, v Londonu. L. 1670, jo je adoptiral Pariz, 1680, Berlin, 1683, Dunaj. Tu so bili pravkar potokli oblagogelci Turke in srbski izvidnik Kobšicki je uporabil kavna zrna, ki so jih bili Turki ostavili v veliki množini, za to, da je Dunaj-

čanom kahal kavo. Kmalu je imela vsaka kasta svojo kavarno, literati, zdravniki, gizdalini. Karte in biljard so začeli po kavarnah kmalu igrati. Kajenje v takšnem lokalu je veljalo spočetka za prostišk. Avtorji moralisti so skušali v naslovih povedati, česar niso zmogli v delu...

1732. je izšla knjiga s tem naslovom: Pamela ali poplačana čednost, vrsta družinskih pisem, ki jih je pisala mlada, lepa oseba svojem in danih v tisk z namenom, da bi pospeševala temeljna načela čednosti in vere v dušah mladine obeh spolov, delo z resničnim ozadjem in obnem polno prijetnega razvedrila za dušo z mnogovrstnimi, čudnimi in pretresljivimi pripetljaji in povsem očisto vseh slik, ki v premožnih, samo zabavi namerjenih spisih srce vžigajo, namesto da bi ga izobraževali. 4000 strani.

Teologi so se zgražali nad literati...

»Ta roman moramo smatrati za spis, ki zasmehuje vero, olepšuje greh in utegne pokvariti srce in dobre šege; za nedolžne in ne pretrdne ljudi tem bolj nevarno, ker si je pisatelj vzel mujo, da je vse predložil v lepem slogu in cvetočem jeziku.« (Izvedeniško mnenje teološke fakultete na kodanjskem vseučilišču 1. 1775. o Goethejevem romanu »Muke mladega Wertherja«.)

Oficijalna znanost je zvirala napredek...

»Vožnje z javnimi parnimi vozovi je prepovedati, ker mora hitro premikanje

Sladka kiperka

Na razstavi sladoč v Chicagu je bil razstavljen tudi grad iz sladkorja, ki ga je ustvaril nek dam iz boljše družbe

Hormon za vitko linijo

Shujševalna kura brez glada

Znanosti se je posrečilo odkritje, katerega se bodo razveselili vsi ljudje, ki niso zadovoljni s svojo toščo, debelimi in modne dame, ki stremijo za vitko linijo. Na dveh krajih so različni raziskovalci, neodvisno drug od drugega, odkrili substanco, ki v telesu sežiga in odpravlja toščo.

Medicina je vedela že dolgo, da takšne snovi ne vsebuje samo ščitna žleza, ki je pa proti tošči zaradi stranskih pojavov (srčnih motenj, drgetanja, znojenja itd.) ni posebno dobro uporabljati, temveč tudi znameniti možganski podaljšek, ki je centrala toliko drugih skrivnostnih sokov našega telesa. Medicina pozna celo neko obliko toščavosti, ki nastaja zaradi obolenja tega podaljška. A dolgo časa je trajalo, preden so profesorji Hoffmann, Anselmino in Magistris odkrili sedaj to skrivnostno snov in jo pridelali v čisti kristalizirani obliki. Treba je bilo na stotine eksperimentov in ločilnih postopkov, da so končno prispeli do nje.

Obenem so dosegli drug važen uspeh za bodočo praktično uporabo tega hormona: ugotovili so njegove natančne doze v posameznih preparatih in so našli merilo za njegovo učinkovitost.

Hormonov v praksi namreč ne moremo meriti po številu kapljic, po gramih ali

žličkah kakor druge težne snovi, temveč samo po njihovi učinkovitosti. Včasih vsebuje miligram kakšnega ekstrakta več učinkovite snovi nego cela steklenica drugega ekstrakta. Zato inzulin v lekarnah ne kupujemo po gramih, temveč po učinkovitih enotah, ženski spolni hormon celo po »mehkih enotah«.

Kot enota za novi hormon velja tista količina učinkovite snovi v kakšnem preparatu, ki v krvi živali ali človeka podvoji sežigalne produkte toščice. Kadar se v organizmu sežiga toščica, se pojavijo te snovi v krvi namreč v pomnoženi meri. To se zgodi po mastnih obedah, a tudi v stanju lakote — kar ni nobeno protislovje, kajti lačni organizem se loti pač svojih lastnih zalog toščice, jih raztopi in v krvi najdemo potem karakteristične stranske produkte tega razpadanja maščobe.

Novi hormon bi bil potemtakem povsem uporaben kot nadomestilo za gladovne kure. Tako rekoč kura brez glada in vitka linija ob obilnih ali vsaj normalnih obedah. Prvi poskusi s vbrizgavanjem tega hormona živalim so se tudi dobro obnesli in ta čas ga preizkušajo na ljudeh. Posebno pri tistih vrstah debelosti, ki izvirajo iz pomanjkljive sestave sokov v možganskem podaljšku, si medicina obeta velikih uspehov.

Z arzenikom se je polastil dolarjev

Lakomni nečak je s pomočjo advokata zastrupil svojega strica

V Chicagu je umrl 71letni Manfred Warwick, mož, ki je bil zmerom čil in zdrav. Šele lansko jesen je zbolel in je moral iskati pomoči pri zdravnikih, ki jih je prej vse življenje zaničeval, še da ni ne znajo. Toda prvi zdravnik, katerega je obiskal, mu ni mogel pomagati. Svetoval mu je, naj obišče drugega specialista, ta pa ga je napotil še k tretjemu Eskulapove-mu svečniku.

Trojica, ki se je kmalu nato sestala h konziliju, je ugotovila, da staremu brčniku ni pomoči. Kljub vsej učenosti niso mogli zdravniki ustaviti starčevega propadanja.

Naposed je Warwick umrl in so ga pokopali kakor vsakega drugega občana.

Mesec dni po Warwickovi smrti so odprli starčeve oporoko in videli, da je Warwick zapustil 70.000 dolarjev gotovine. Čeprav je imel pokojnik kakšnih 20 sorodnikov, je postavil za svojega dediča samo eno osebo, namreč

svojega nečaka

Pavla Warwicka, vsi ostali so se morali zadovoljiti samo z njegovim blagoslovom. Naravno je, da je ta določba v oporoki bolela sorodnike, ki so vendarle nekoliko upali, da bodo v enaki meri deležni Warwickove zapuščine.

Osem tednov potem ko so oblasti odprle oporoko ter sporočile njeno vsebino prizadetim osebam, je prejela policija anonimno ovadbo s trditvijo, da stari Warwick

ni umrl naravne smrti,

ampak je postal žrtev zastrupljenja. Anonimni ovaduh je izražal domnevo, da je moral biti morilec starega Warwicka v zvezi z zdravnikom, ki mu je predpisoval strupe, ki so starca polagoma spravili na drugi svet. Državno tožilstvo je tedaj odredilo, naj se ekshumira truplo pokojnika in obdukcija je pokazala, da je umrl Warwick

na posledicah zastrupljenja z arzenikom. Oblast je takoj prišla enega izmed zdravnikov, ki so lečili Warwicka.

Zdravnik pa ni ostal dolgo pod ključem. Čez nekaj dni so ga izpustili, ker je prišlo drugo pismo, podpisano od Edgaria Warwicka, brata edinega dediča. To pisanje je poročalo, da je bil Paul Warwick edini, ki je imel interes na stričevi smrti. Drugih dejstev pismo ni omenjalo.

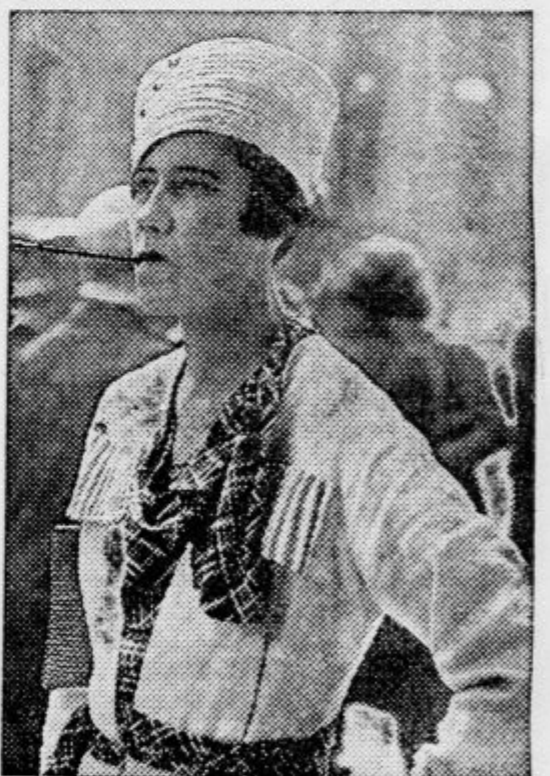
Državni tožilec je o tem pisanju obvestil preiskovalnega sodnika, ki je sklenil presekati gordijski vozels kriminalnega slu-pa z enim mahom. Izdal je tiralico za Pavlom Warwickom, policija pa je poskr-

bela za to, da je Paul Warwick le pred tem izvedel, kaj ga čaka. In kaj se je zgodilo? Paul Warwick je pobegnil — seveda ne sam, ampak

v spremstvu dveh detektivov, ki sta mu bila ves čas za petami. Tako so je državni tožilec preprečil, da je osumljenec v resnici morilec svojega strica.

Po aretaciji je obtoženec priznal svojo krivdo. Povedal je tudi, da mu je pri zločinskih nakani pomagal neki odvjetnik. Oporoko sta skupno z advokatom ponaredila, potem pa sta skovala peklenški načrt za zastrupitev z arzenikom. Potresla sta po preprogih v starčevi sobi neko snov, ki je polagoma izhlapevala in zastrupljala Warwicka.

Čerkeški tulci za dame

V Parizu so pričele dame nositi svoje cigaretno potrebščine v tulcih, prišitih na prsih

ANEKDOTA

»Pafnucij je napisal spet nov roman!«
»Kdo je junak?«
»Založnik, ki ga hoče izdati!«

VSAK DAN ENA

Preselili smo se na Aleksandrovo cesto 7.

Velika zaloga oblek za gospode in blaga v poljubnih množinah

Drago Schwab, Ljubljana

Nova univerza v Carigradu

Turški minister za prosveto je otvoril novo univerzo v Carigradu. Angorska vlada je namreč zavod popolnoma reorganizirala, upokojila skoraj vse dosedanje profesorje in pozvala na njih mesta 50 učenjakov iz inozemstva.

Novi poletni suknjič na verigi — iz strahu pred tatovi.

James Oliver Curwood:

Hči divjine

Roman

Davidova skrčena pest se je sprožila, in v njegovem udarcu ni bila nakopičena samo vsa moč mnogoletne vaje, ampak tudi krvočrna, prvobitna želja, edina taka, ki jo je kdaj začutil: ubiti ga! Vse njegovo bitje se je napelo v hotenju, da bi potolkel tega peklenščaka, to rdečelično pošast; in njegov udarec je bil tako neznanjski, da se je Brockawovo velikansko telo kar zavrtilo in omahnilo nazaj, z zakrenjeno glavo, kakor da bi mu bil zlomil tilnik. Kaj se je zgodilo po tem udarcu, ni utegnil gledati. Preden je videl Brockawov padec, mu je udaril na ušesa presumljiv krik — krik, od katerega mu je vsa kri oledenela v žilah — in ga predramil, da se je s prepadenim vzklikom obrnil v kletki. Deset korakov od njega, na notranji strani osuplega, okamenega kroga mož, je stalo dekle! Kri, ki je bila pravkar še vroč ogenj, je mahoma zamrznila v njem. Prva je mislil, da stoji tam naga — naga pred izbuljenimi očmi teh peklenščakov. Njene bele lakti so se bleščale v goloti, njene ramena in njene prsi so bile gole, njeno vitko, svilnato telo je bilo go do pasu, okoli katerega si je bila — očitno v divjem strahu in brezumni naglici — zadržala staro, raztrgano krilo! Bilo je krilo stare Indijanke. Opazil je lesketanje steklenih biserov, nato pa za trenutek odrevel z ostalimi vred, nezmožen, da bi se ganil ali zaklical njeno ime. A tedaj ji je vrgel buh vetra lase nazaj, in David je zagledal njen obraz, blede kakor marmor. V tem trenutku tesnobe je bila podobna bleščečemu se kipu, brez najmanjšega drhtljaja življenja,

68

ki bi ga bile mogle ujeti njegove oči, brez giba, brez diha. Samo njeni lasje so se gibali, plapolali v vetru, se iskri na soncu in ji valovali okoli ramen in po golem hrbtu v svetlem oblaku rdečih in zlatih plamenov — in iz tega oblaka je strmela v kletko, dreveneča od groze nad tem, kar je videla. David ni pogledal tja. Slisal je rohnenje in rjojenje in hlastanje borečih se zveri. Tara in njegov sovražnik sta bila spet na tleh; eno izmed šest palcev debelih debel, iz katerih je bila kletka, je počilo kakor trstika, ko sta velikanski telesi butnili vanj, zemlja se je tresla, zrak je drhtel od strašne besnosti boja — a dekle je bilo edino, ki je gledalo ta boj. Vse oči so bile zdaj uprte vanjo, in David je zdajci planil iz kroga gledalcev in zaklical njeno ime.

Deset korakov ju je ločilo; polovica te razdalje je ločila dekle od kletke. Še desetinko sekunde, in David bi bil pri njej. A prav to desetinko sekunde je zamudil. S hitrostjo puščice, ki si jo sprožil z loka, se je bila zdržnila v življenje in preletela to razdaljo. Naliki svetli strel je šinila skozi debela, in hrup prestrašenih glasov se je zdajci vzdignil nad rjojenje borbe, ko je dekle z golimi rokami skočilo proti zverema.

David je začul njen vrišč.

»Tara — Tara — Tara —«

Kar zvrtilo se mu je v glavi, ko jo je videl na tleh, z drobnimi peščicami bobnajočo po veliki, kosmati glavi. Šibeč se kakor pianec se je preril za njo skozi osemnajst palcev široko odprtino in malone padel k njej. Sam ne vedoč, kaj dela, je bil izdrl avtomatsko pištolo; toliko da se je zavedal, ko je, kakor naglo je utegnil gibati s prstom, poganjal strel za strelom v glavo Tarovega sovražnika, tišeč mu cev pištole tako tesno na uho, da so se poki dušili kakor pod debelo oledo. Orožje je bilo težko. Toča svinčenk si je izžgala pot v griz-

ljeve možgane. Enajst jih je bilo v pištoli; v svoji divji, krvavi besnosti jih je izstrelil do zadnje. Ko se je vzravnil, je držal dekle tesno v naročju in njene gole prsi so sigaje butale od njegove. Dotik njene tople polti ga je iztremil, in v tem, ko je Tara mesaril vrat poginjavajočega sovražnika, jo je David hitro potegnil iz kletke in ji vrgel lahki jopič, ki ga je imel na sebi, okoli ramen.

»Pojdite v svojo sobo,« je rekel. »Tara je rešen. Pazil bom, da mu ne stori ničesar žalega.«

Obroč mož se je pretrgal, da sta mogla skozenj. Množica je bila tako tiha, da sta slisala Tarovo globoko, goltno rohnenje. A tedajci je pretrgal tišino Brockawov divji krik:

»Stoj!«

Ogromen, strašen, tresoč se od togote, je stal pred njima. Korak za njim je bil Hauck, in zdaj ni bilo v njegovem obrazu nobenega prizadevanja več, da bi skril svoje morilske namene; tik za Hauckom so se pa urno zgrinjali njegovi belolični razprodajalci žganja, kakor krdo volkov, ki čakajo, da vodnik zatuli. David je pričakoval, da bo Brockaw dal to znamenje. Tudi Marge je pričakovala tega in se z rokami oklenila Davidovih ramen, med tem ko je obrnila obraz proti nevarnosti.

Brockaw je bil tihi, ki je dal ljudem znamenje.

»Izpraznite kletko!« je bevsnil. »Ta prekleti vohun mi je ustrelil medveda in se bo zdaj bil z menoj! Razumete? Izpraznite kletko!«

Tako govoreč je iztezel glavo in volovska ramena naprej, dokler jima ni njegova smradna, vroča sapa buhnila v obraz. Njegov rdeči vrat je bil od besnega ljubosumja in sovraštva nabrekli kakor vrat strupene kače.

»V tem boju te bom ubil!« je siknil.

Hauck je položil roke na dekle.

EDINI POT K LEPOTI

Na večer, predno ležete spat, uporabljajte zaradi hrane, čiščenja in obnavljanja kože mastno **PORENAL KREMO**. Ta krema prerodi vašo kožo.

1 tuba Din 18.—

Zjutraj in preko dneva vzemite kot podlago pudru

suho **PORENAL KREMO**.

Ona polepša obraz, drži odlično pudr in zožuje velike pore. — 1 tuba Din 18.—

PORENAL KREME-PUDER-MILO

GLAVNA ZALOGA: NOBILJOR, PARFUMERIJA, ZAGREB, ILICA 34. DOBI SE V VSEH STROKOVNIH TRGOVINAH.

PRAVILNA NEGA LEPOTE

Kot prah droban prekrasno parfumiran

PORENAL PUDER

v 10 divnih barvah. Zajemeno neškodljiv, povsem čist preparat. — 1 škatlica Din 24.—

Svoj obraz, vrat in roke umivajte z blagim

PORENAL MILOM

iz istoimenske kreme. — Najfiniješ pripravilo milo za negovanje in polepšanje kože. 1 komad Din 12.—

S P O R T

Drevi FC Wien (Nicholson) : Ilirija

Ob 20.30 gostuje v Ljubljani že drugo dunajsko moštvo

Letošnja nogometna sezona je na mednarodnih prireditvah zelo bogata in se naša športna publika glede tega nima pritoževati. Poleg tega so posetila Ljubljano res prvostopenjska moštva, ki so nam pokazala na kako visoki stopnji je nogomet v drugih državah. Videli smo na delu avstrijskega profesionalnega prvaka Viennu, danes pa imamo v gosteh zopet odličnega zastopnika dunajske šole. FC Wien, ki je sredi gostoval v Gradcu, bo drevi nastopil proti Iliriji v svoji najmočnejši postavi, ki si je z njo priboril odlično mesto v prvenstvu.

FC Wien, ki se je nedavno še imenoval Nicholson, spada med najzanesljivejša dunajska moštva in ni prav nič čudno, da zavzema visoko mesto v prvenstveni tabeli. Pred njim so le Vienna, Rapid, Admira in Austria, torej moštva svetovnega slovesa, proti katerim pa je Wien odnesel prav dobre rezultate. Wien je bil edini, ki je v pomladnem prvenstvu porazil Viennu, ponaša se pa lahko tudi z zmago nad Admiro. Proti nižje plasiranim klubom je moštvo igralo večinoma zmagovito. FC Wien nastopi proti Iliriji v postavi: Plaschka — Schneider, Puschmann — Hartl, Radaković — Černič — Červenka, Eggenhofer, Wetz, Horvath, Hassmann.

Najzanimitejši od teh je nedvomno Horvath, večkratni avstrijski reprezentativec. Je sicer majhen po postavi, v igri pa velja za dva. Znan je po svoji neutrudljivosti in stalni tehniki. V Ljubljani smo ga že imeli priliko občudovati, ko je nastopal še za barve Wackra. Med najboljšje dunajske strelce spada vodja napada Wetz,

ki je golgeter enajstotice. Star znanec je tudi srednji krilec Radaković, ki je tudi že nastopil v Ljubljani z dunajskim Slovnom. Sedanji trener Ilirije Baar, je takrat igral pri Slovanu srednjega krilca, Radaković pa desnega. To mesto je sedaj zamenjal in igra v sredi. Opora enajstotice je vratar Plaschka, ki je že večkrat igral v reprezentanci Dunaja. Seveznik kapetan ga je že opetovano nameraval postaviti v državni team, Plaschka pa je imel v tem pogledu smolo, ker ga je vedno kdo drugi izpodrinil. Na Dunaju še nikdar niso imeli toliko izvrstnih vratarjev kot zadnja leta in je zaradi tega silno težko priti v reprezentanco. Velik talent je levo krilo Hassmann, ki tvori s Horvatom najvarnejši del napada. V tej dvojici bo naletela Ilirija na najbolj nevarnega nasprotnika, do čim prevzame navadno končno eksekucijo Wetz. Kakor znano, je Ilirija že pred tremi leti igrala z Nicholsonom na Dunaju in je bila poražena z 2:7. To pot igra na domačem terenu in ima priliko za revanš. Seveda ni računati, da bo v tem uspeša, lahko se pa reče, da bo rezultat ugodnejši kot je bil na Dunaju. S to igro se bo enajstotica po dveh letih prvič predstavila svojem trenerju Baaru in upamo, da ga ne bo razočarala. To pričakuje tudi športna publika, ki je v Iliriji vedno videla dobrega reprezentanta v internacionalnih srečanjih. Tekma se bo vršila na igrišču Ilirije ob 20.30 ob vsakem vremenu. Vstopnice se dolo po znižani ceni v predprodaji do 18. v kavarni Evropi, in sicer stojišče 10 dinarjev, tribuna 15, ložni sedež pa 20 Din.

Lahkoatletski dvomatch Gradec : Ljubljana

V soboto in nedeljo na igrišču Ilirije

Naši mladi, talentirani in napredka željni atleti, stopajo v soboto in nedeljo v borbo proti renomiranim reprezentantom Gradca v drugo etapo svoje razvojne dobe. Po dolgoletnih pripravah, ki so sonele na pravilnem udeleževanju v lahkoatletskem sportu, od skromnih početkov do današnjega kvalitativnega in kvantitativnega stanja, so kronali v lokalnem — jugoslovenskem sportu svoje uspehe s pridobitvijo prvenstva Jugoslavije v cross-countryju za poedince in moštva ter prvenstva Jugoslavije za moštva. Prva etapa je uspešno in za slovensko lahko atletiko nadvse častno zaključena. Ljubljana je letos dokazala, da je v najmanjši meri vsaj enakovredna, ako ne celo nadmočna ostalim centrom lahke atletike v naši državi, Zagrebu, Beogradu in Pančevu.

Uvod v drugo etapo tvori pač srečanje s močno in v mednarodnih borbah utrjeno in rutinirano reprezentanco Gradca; to srečanje ima namen pokazati realno stanje našega napredka, kakor tudi označiti vsen-

pionirjem lahke atletike pri nas smernice, po katerih naj si utira v bodočnost svojo pot druga razvojna etapa.

Našim atletom je v svrhu nadaljnjega napredka potrebna rutina in slednje si bodo pridobili samo v borbi z močnejšimi konkurenti.

Gradec s renomiranimi tekmovalci nam je tak nasprotnik, da se bodo naši fantje veliko naučili.

Naj naši fantje, na čelu njih državni reprezentanti in rekorderji Zupan, Zupančič, Žorža, Šporn, Slapcar, Krevs, Kovačič Lev itd. krepko podprti od svojih mlajših tovarišev dokažejo, da so sposobni sprejeti borbo z Friebejem, Puglom, Kampuschem, Glaserjem, Umfahrerjem itd., vodilnimi reprezentanti Gradca, kot enakovredni rivali.

Predprodaja vstopnic pri tvrdki Alpina: tribunski sedeži po 10 Din, stojišča po 8 dinarjev. Dijaške po 5 Din in mladinski po 3 Din, samo na igrišču.

Motocikliška dirka na Ljubelj

Za III. jubilejno gorsko motocikliško dirko na Ljubelj v nedeljo 6. t. m. se je prijavilo že 32 vozačev, med njimi Leo Benesch, član Wiener Rennfahrer-Vereinigung, ki je pri zadnji dirki na Gaisberg 2. julija dosegel najboljši čas dneva na prikolicah vseh kategorij. Prijavljena sta znana dirkača Mesener in Vogel, člana Istega združenja, dalje koroški prvak Freddy Hönel, Mayerhofer, Krammer, Wabnig, Jeuchenak in Klumbacher, naša prvaka Uroš in Schilhaber iz Zagreba, Čerič in Jurjavčič iz Maribora in vsa dirkalna ekipa M. K. Ilirije z našimi starimi dirkači.

Dragocena darila za to dirko so razstavljena v trgovini J. Gorec, palača Ljubljanske Kreditne banke. Motosavez kraljevine Jugoslavije je razpisal državno gorsko prvenstvo za 1933. MK Ilirija je za svoje člane uredila posebno klasifikacijo z darili in končno se bo vršila tudi borba za krasno soho kot prehodno darilo za najboljši jugoslovenski čas dneva IHMK iz Zagreba se udeležijo te dirke korporativno ter razpisuje za 5. avgust oensko vožnjo Zagreb—Tržič.

Zanimanje za to dirko je v vseh sport-

Odhod ilirijanskih plavalcev v Split. Pod vodstvom obeh trenerjev je sredi odpovala preko Zagreba v Split juniorska plavalna ekipa, obstoječa iz 14 plavalcev in 9 plavalič, ki se bodo v soboto in nedeljo borili v Splitu za naslov najboljšega plavalnega kluba v naši državi.

Kolesarske dirke »Ljubljance«, ki se bodo, kakor že je javljeno, vršile v nedeljo 6. t. m. iz Bizovice pri Ljubljani v Celje in obratno, ne bodo s skupnim startom, temveč bo vsak klub postavil svojo skupino štirih dirkačev za glavno dirko ali pa juniorsko. Vsaka četvorica starta s petminutnim presledkom, tako da ne bo smelo eno moštvo voziti skupaj z drugim moštvo. Zato bodo na vsej progi pazile

kontrola. Na cilj morajo od vsakega moštva prispeti najmanj trije dirkači skupno, pri čemer seveda ne sme izostati finalni sprint, kjer gre za klasifikacijo. Kakor javljeno, bo glavna proga 160 km, juniorska pa 75. Prvi od vsakega moštva dobi posebno nagrado, dočim dobijo štirje najboljše plasirana moštva lepa darila, trije drugoplasirana moštva pa kolajne, t. j. pri glavni dirki. Pri juniorski pa prvi trije plasirani darila, drugi trije pa kolajne. Klub prireditelj si pridržuje pravico izpremembe razpisa dirk.

Kotarski savez kraljevine Jugoslavije je razpisuje na 6. avgusta t. l. cestno državno prvenstvo na 100 km za B kategorijo in 50 km za juniorske kategorije A. Proga Zaprešič — Brežice — Kostanjevica — Št. Jernej in nazaj s ciljem v Zaprešiču. Pravico tekmovalca imajo vsi v savezu verifikirani vozači. Zadnji rok prijave je 4. avgusta do 8. zvečer. Prijavnina 10 Din. Prijave sprejema savezni referent Josip Putnik, Zagreb, Cankarjeva 12/III.

Rediteljska služba pri nočni tekmi FC Wien : SK Ilirija. Nastop rediteljske službe je točno ob 19.30. Reditelji, ki ne bodo na mestu točno ob napovedanem času, ne bodo pripuščeni na igrišče. Vrhovni nadzor nad reditelji ima g. Nered. Službujoča odbornika sekcije sta gg. Pfundner in Kosec I. Reditelji, ki jih določijo načelniki posameznih sekcij, naj se javijo službujočima odbornikoma, da jih razdelita. Lahkoatletiki, ki naj jih bo 10, vrše službo na strani tribune. Težkoatletiki in plavalci, ki naj jih bo tudi 10, pa na vzhodni strani. Za goli pa naj se razvrste po trije od tabletisnih sekcije. Znake, ki jih imajo nekateri doma, naj prinesejo seboj.

Odbor za izvedbo lahkoatletičkega dvomatcha Gradec : Ljubljana. Danes ob 18.30 seja v tajništvu Primorja, nebotičnik. Naproseni gg. podžupan prof. Jarc, dr. Prodan, dr. Dolenc, Grünfeld, Karba, Sancin S. Brezplačno teniško igro nudi TKD Atena dnevno od 9. do 16. zlasti dijakom, ki ne zmorejo članarine in teniš nabav. Prijave do 10. t. m. na igrišču. Število omejeno. Prosimo ostale tenis igralce, naj poklonijo odložene rakete za prijavljence.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 17.30 naprej trening za vse igralce razen ligine skupine. Zaradi nedeljskih tekem prisotnost vseh strogo obvezna. — Kolesarska sekcija vabi vse svoje člane in odbornike na današnji sestanek v prostori Delavske zbornice. Ker se bo sklepalo o važnih zadevah, polnoštevilna udeležba.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 18. naprej strogo obvezen trening. Prijejo naj Oblak, Klančnik, Ferjan, Krečič, Košenina, Pogačnik, Glavič, Kariz, Mokorel, Čebobin, Skrajnar, Kos, Ozebek, Zalokar. Po treningu sestanek zaradi potovanja v Čakovec.

SK Grafika obvešča vse igralce, da se redni treningi zaradi ureditve garderobe do preklone ne vrše. Vsi igralci, ki imajo opremo, se pozivajo, da isto predajo danes ob 19. v garderobi gospodarju. Zopetni redni treningi se bodo pravočasno javili v časopisju.

SK Jadran. Danes ob 20.30 članski sestanek pri Sokliču, Karunova ulica. Pozivajo se vsi člani, da se ga sigurno udeležijo. V nedeljo igramo dve tekmi. Zaradi osebnih podatkov za polovično vožnjo se pozivajo tile: Kosmač, Lipovšek, Zupančič, Kalčič Jože, Bracar, Kocjan, Verbič, Kalčič Rudi, Tomšič, Markič Rudi, Kosmač, Lipovšek in Rokavc naj prinesejo opremo, ki jo imajo od zadnje tekme.

SK Svoboda, Vlk. Danes odpade trening na igrišču Primorja. V petek članski sestanek vsega moštva in članov. Po sestanku seja odbora. Opozarjajo se vsi igralci, ki imajo opremo, da jo brezpogojno prinesejo na sestanek. V nedeljo igramo z Jadranom prijateljski trening. Pogovorimo se na sestanku. Vsi igralci se opozarjajo, da se držijo točno klubovih odredb.

Iz Trbovelj

t— Obisk železniških inženjerjev. Včerajšnje sredo popoldne je prišlo v Trbovlje 15 inženjerjev generalne direkcije državnih železnic iz Beograda, da si ogledajo najzanimivejše rudniške naprave.

t— Pokalne tekme. V soboto in nedeljo bodo na igrišču SK Trbovlja tekme za pokal MO Trbovlje. Lani si ga je prisvojila Dobrna, ki ga hoče letos braniti z vso odločnostjo. Za pokal bodo tekmovali vsi trboveljski klubi in bo borba huda in zanimiva. Pokal je razstavljen v drogeriji »Sanitas«.

Radio

Četrtek, 3. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 19: Plošče. — 19.30: Lužica in Lužičani. — 20: Slovensko vprašanje. — 20.30: Koncert pevskega zbora »Cankar«. — 21.15: Pevski koncert g. Bernot. — Golobove. — 22: Radio — orkester. — 22.30: Čas, dnevne vesti, plošče.

Petek, 4. avgusta.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Čas, plošče, borza. — 19: Plošče. 19.30: O rejki kuncer. — 20: Slike iz narave. — 20.30: Prenos iz Beograda. — 22.30: Čas, dnevne vesti, plošče.

BEograd 18: Plošče. — 19: Narodne pesmi. — 19.30: Plošče. — 20.30: Jugoslovenske pesmi. — 21: Koncert. — 21.30: Orkester, nato plesna godba. — ZAGREB 12.30: Plošče. — 20.30: Prenos iz Beograda. — 22.40: Godba za ples. — PRAGA 19.10: Angleske pesmi. — 19.45: Koncert iz Moravske Ostrave. — 20.30: Češka operna glasba. — 21.30: Slušna igra. — BRNO 19.10: Flauta solo. — 19.45: Koncert iz Moravske Ostrave. — 20.30: Prenos iz Prage. — VARŠAVA 17.15: Solistični koncert. — 18.35: Petje in klavir. — 19.05: Plošče. — 20: Simfonični koncert. — 22: Plesna godba. — DUNAJ 11.30: Plošče. — 12: Orkester. — 15.55: Cigarska muzika na ploščah. — 17.30: Viola s klavirjem. — 19.10: Koncert dunajskih simfonikov. — 22.15: Večerni koncert na ploščah. — BERLIN 20.25: Vesela ura, prenos iz Hamburga. — 21.10: Sonate, violina in klavir. — 22: Plesni komadi. — KÖNIGSBERG 20.30: Godalni trio. — 21.30: Orke-

stralen koncert. — MCHLACKER 20.20: Zabavna godba. — 22.25: Mozartove klavirske skladbe. — 23: Godba za ples na ploščah. — BUDIMPEŠTA 17: Lahka glasba. — 19: Vojaška godba. — 20.15: Plošče. — 21.45: Cigarska kapela. — 22.45: Pesmi.

Technikum Konstanz am Bodensee

Tehnika v Konstanz (Technikum Konstanz). — Inženjerska šola za strojearstvo in elektrotehniko, zgradbo letal in avtomobilov. Prospekti besedilo.

Krajevne

zastopnika

dobro vpeljanega pri industrijskih podjetjih in železarnah, za prodajo spirarnih sredstev ISCEMO. Ponudbe je poslati na: Prva jugoslovenska trgovna spirarnih burgija, Beograd, Javorska ul. 7. 8588

SOKO PEČI

čudovito poceni in dobre iz bron, ne iz pločevine, za kurjenje v vsakovrstnim gorljivim materialom. Dobivajo se v vsaki trgovini z železnino.

Izdeluje: Vojvodjanska livnica d. d. Novi Sad

Norveško riblje olje najkvalitetnejše, sveže, vedno v zalogi. Narobila točno po receptu. Ploščil, Tyriseva (Dunajska) cesta št. 6. 66-6

Kurja očesa

Najboljše sredstvo proti kurjam očesom »Clayven« je mast

Dobro v lekarnah, drogerijah ali naravnost iz trgovine in glavne skladišča. Osvetle se posredniki! 16

M. Hrnjak lekarnar — Sisak

NIHČE NIMA VSEGA

kar potrebuje, zato naj vsakdo pregleda »Jutrovo« mali oglasnik, kjer bo našel kar išče.

JESENSKI LIPSKI SEJEM 1933

Začetek dne 27. avgusta
Vsa pojasnila daje

ing. TOENNIES, LJUBLJANA

Dvofakova ulica št. 3 II. — Telefon št. 27—62. 8530

all ZVANIČNI BIRO LAJPCIGSKOG SAJMA, BEOGRAD, Knez Mihajlova br. 33.

